

Indst. S. No. 68.

Indstilling fra Veikomiteen angaaende den Kongelige Proposition om Bevilling til Fremme af Veivæsenet for Budgetterminen fra 1ste Juli 1860 til 1ste April 1863.

(Afstryk S. No. 46.)

Til Stortinget!

Den af forrige Storting angaaende Bevilling til Veivæsenet i Budgetterminen 1857—1860 fattede Beslutning findes indtaget i Afstrykket Side 1—4, og Komiteen kan derfor henvisse hertil, uden at det er nødvendigt paany at lade denne Beslutning afstrykke.

I Forbindelse hermed bemærkes, at Stortinget ved Beslutning af 14de Oktober 1857 har bemyndiget Regjeringen til, af Statskassens Beholdning at tilstaae det almindelige Veifond et Forskud paa 100,000 Spd. for det Tilfælde, at Omstændighederne maatte gjøre det hensigtsmæssigt at drive Arbeidet paa de i foranførte Storthingsbeslutnings Litra C optagne Veie videre end de ved Beslutningens Litra A bevilgede Midler tillade. Disse 100,000 Spd. ere ogsaa i Budgetterminen komne til Anvendelse paa følgende Maade:

Til Omlægning af den sætersdalske Hovedvei fra Saltviksleven til noget forbi Skjoldskiftet Mosby i Lister og Mandals Amt (Nr. 12 i Stortingets Beslutning) ifølge Resolution af 23de Januar 1858. (Afstrykket Side 16—17) . . . . . 9,250 Sp.

Til Veianlægget mellem Laurvig og Forsgrund (Nr. 9) ifølge Resolution af 24de April 1858. (S. 18—19) . . . . . 6,000 —

Til Veianlægget mellem Møglestru Bro og Hølselven i Nummedal, Buskeruds Amt (Nr. 29) ifølge samme Resolution . . . . . 5,000 —

Ifølge Resolution af 23de Marts 1859 til at dække forskjellige Overskridelser ved Arbejder, paabegyndte i Budgetterminen 1854—1857. (Side 32—33) . . . . . 40,000 —

Resten er ifølge samme Resolution af 23de Marts 1859 anvendt til at fuldføre Veien fra Sæterstranden til Åsper-Bro i Afershuus Amt (Nr. 26) og Veien mellem Baadstø og Gjetlund i Christians Amt (Nr. 27). (Side 34—35) . . . . . 39,750 —

100,000 Sp.

Stortingets Komitee-Indstillinger.

Bed de saaledes bevilgede Midler antages følgende i Stortingets Beslutning optagne Veie inden Udgangen af indeværende Budgettermin at være fuldførte)

Nr. 1. Veien fra Frederikshald til Femsøen, der er anslaaet til . . . 26,262 Sp.
Af Overslagssummen antages omtrent 2,000 Spd. at være indsparet. (Side 38—39).

Nr. 2. Veianlæg fra Mjøsen til den throndhjemse Hovedvei gennem Lillehammer, anslaaet til . . . . . 5,300 —
Nogen Overskridelse antages at have fundet Sted ved den i Forbindelse med Veianlægget foretagne Flytning af Steensbroen over Mesna Elv, der har kostet 1,450 Spd. (S. 39).

Nr. 5. Omlægning af Hovedveien i Garlidbakterne i Christians Amt, anslaaet til . . . . . 8,730 —
Det kan ikke sees, om Overskridelse har fundet Sted. (S. 38).

Nr. 12. Omlægning af den sætersdalske Hovedvei fra Saltviksleven til Mosby i Lister og Mandals Amt . . . . . 9,250 —
Det antages, at en Overskridelse af 800 Spd. vilde finde Sted; men i Virkeligheden er det blevet noget mere. (Side 38—39).

Nr. 16. Opførelse af en Bro over Guulselven med tilstødende Bei fra Ålet-Bro til Halsbræcken i søndre Throndhjems Amt, anslaaet til . . . 25,900 —
Det kan ikke sees, om Overskridelse har fundet Sted.

Nr. 24. Omlægning af Veien mellem Lysager Kjærn og Sandvigen i Afershuus Amt, anslaaet til . . . 21,700 —
Det kan ikke sees, om nogen

Lateris 97,142 Spd.

	Transport	97,142 Sp.
	Overskridelse har fundet Sted. (S. 38).	
Nr. 25.	Omlægning af Veien mellem Dvamme og Skogstad i Balders, anslaet til	12,460 —
	Noget antages besparet af Over- slagssummen. (S. 38—39).	
Nr. 26.	Anlæg af Bei fra Sæters- stranden til Åsper Bro i Åfers- huus Amt, anslaaet til	119,000 —
	Overslagssummen antages at blive tilstrækkelig. (S. 39).	
Nr. 30.	Omlægning af Veien mellem Eundvolden og Steensøen eller Bigseidet i Busseruds Amt, an- slaaet til	8,400 —
	Det kan ikke sees, om nogen Overskridelse har fundet Sted. (Side 38).	
No. 32.	Omlægning af Bandakstierne i Øvre Thelemarken anslaaet til	11,900 —
	Nogen Besparelse i Overslags- summen antages at ville finde Sted. (S. 39.)	
No. 33.	Opførelse af en Bro over Damfossen i Stien anslaaet til	2,480 —
	Herom findes ingen Forklaring i Afstrykket; men det vides, at Broen er færdig, og Overslags- summen antages ikke at være overskredet.	
No. 34.	Opførelse af en Bro over Storstrømmen i Sætersdal, an- slaaet til	4,000 —
	Det kan ikke sees, om nogen Overskridelse har fundet Sted. (S. 38).	
No. 35.	Opførelse af Bro over Eund- elven i Ålfkessford, anslaaet til	3,120 —
	Storthingetsforhandlinger for 1857, 8de Deel, S. 392.	
No. 37.	Anlæg af Bei mellem Ekare og Hildal i Hardanger, anslaaet til	20,300 —
	Skjønt Anlægget er forlænget udenfor Overslaget, antages dette dog at blive mere end til- strækkeligt. (S. 39).	
No. 39.	Omlægning af Lysnebakkerne og Lundsfløven i Nordre Bergen-	
	Lateris	278,802 Sp.

	Transport	278,802 Sp.
	huus Amt, anslaaet til	5,700 —
	Det kan ikke sees, om nogen Overskridelse har fundet Sted. (S. 38).	
Nr. 42.	Omlægning af Veien over Gevingsaaften mellem Søndre og Nordre Thronhjems Amt, an- slaaet til	34,000 —
	Overslagssummen antages over- skredet med omtrent 3,000 Spd. (S. 39).	
Nr. 44.	Forbedring af forskjellige Veie i Finnmarken. (S. 30)	9,091 —
		327,593 Sp.

Endvidere bemærkes, at der til Anlæg af en Hovedvei gennem Ransenslvens Dalsøre var opført under Nr. 20 10,000 Spd., hvoraf er anvendt til Omlægning af Foslandsbakken i Grong 4,900 Spd. Paa det Storthinget nu forelagte Budget er Intet opført, idet som Grund hertil anføres, at der ikke har været Tid til at anstille de fornødne Undersøgelser og forfatte Overslag. (Afstrykket S. 52—53).

Ligesaa er udeladt den i forrige Storthingets Beslutning som Nr. 31 opførte Omlægning af Veien mellem Porsgrund og Stien, der var anslaaet til 26,400 Spd. Grunden hertil er, at Storthingets Bevilgning var betinget af, at Hoveddelen af Overslagssummen skulde tilskydes af vedkommende Kommuner, men at disse ikke have villet indgaae derpaa. (Afstrykket S. 61).

Foruden de saaledes fuldførte Beiarbejder ere flere Beiarbejder paabegyndte, som foreslaaes forfatte i Budgetterminen 1860—1863. Den resterende Deel af disse Overslagssummer er folgelig optaget paa det Budget, som nu er Storthinget forelagt, og Kommitteen gaaer derfor over til at indtage en Forklaring over bemeldte Budgetforslag, saaledes affattet, at de forskjellige Klasser, af hvilke det er sammensat, opstilles hver for sig.

A. Beianlæg, som ere paabegyndte i forrige Budgettermin, og til hvis Fuldførelse det Fornødne nu er opført paa Budgettet.

1. Beianlæg mellem Laurvig og Porsgrund (Nr. 9 i forrige Storthingets Beslutning). Den hele Overslagssum udgjorde 61,740 Spd., hvoraf der er arbejdet for 36,000 Spd. og nu foreslaaes bevilget 25,740 Sp. (Afstrykket S. 41).

Lateris 25,740 Sp.

- Transport 25,740 Sp.
- 2) Veianlæg mellem Haugefund og Stavanger og Nien i Søndre Bergenhuus Amt (No. 15). Overslagssummen udgjorde 61,000 Sp., hvoraf arbeidet for 24,000 Sp. og nu paa Budgettet opført (S. 41) . . . . . 37,000 —
- 3) Dmlægning af Veien mellem Baadstø og Gjetlund i Gudbrandsdalen (No. 27). Den hele Overslagssum udgjør 80,740 Sp., hvoraf der er arbeidet for 70,750 Spd. Af Resten 9,990 Spd. afgaaer 765 Spd., da Dmlægningen efter den nu lagte Plan skal slutte ved Forretten lidt udenfor Gjetlund (S. 40—41). Der opføres altsaa kun . . . . . 9,225 —
- 4) Dmlægning af Veien over Tonsaaften mellem Hølsjerasten og Tonsbakkens i Christians Amt (No. 28). Overslagssummen udgjør 60,300 Sp., hvoraf er arbeidet for 40,000 Sp., og nu opført (S. 41) . . . . . 20,300 —
- 5) Veianlæg mellem Rolfselven og Møglestu Bro i Nummedal, Buskeruds Amt (No. 29). Overslagssummen udgjør 48,200 Sp., hvoraf arbeidet for 21,556 Sp., og nu opført (S. 41) . . . . . 26,644 —
- 6) Anlæg af Veie fra Iysla Bro til et Sted i Dypdal i Søndre Thronhjems Amt (No. 41). Den hele Overslagssum for et Veianlæg mellem Iysla Bro og Gistinger Bæk var 101,000 Sp., hvoraf forrige Storting havde bevilget $\frac{3}{4}$ eller 75,750 Sp. Den Deel af Veien, som overeensstemmende hermed er taget i Arbejde, har imidlertid kostet betydelig mere end paa regnet, hvorfor den Sum, som endnu foruden de ovenmeldte

Kateris 118,909 Sp.

- Transport 118,909 Sp.
- 75,750 Spd., der antages at blive anvendte i indeværende Budgettermin, paafræves til dens Fuldførelse, foreslaaet opført paa Budgettet (S. 39—40 og 47—48) . . 24,750 Sp.
- 7) Anlæg af Veie fra Ladestedet Sogndal til Hovedveien i Stavanger Amt (Nr. 45). Hertil var bevilget 8000 Spd., hvoraf er arbeidet for 4000 Spd. og nu opført (S. 41) 4,000 —
- 147,659 Sp.

Det vil sees, at der til de ovenmeldte Arbejder i Budgetterminen er anvendt et Beløb af . 272,056 Spd. Paa de i Budgetterminen fuldførte Veie var som ovenfor foreslaaret anvendt 327,593 Spd. Desuden er anvendt til Dmlægning af Josslandsbækkerne i Ramfens-Elvens Dalsøre . . . 4,900 Spd.

604,549 Spd.

B. Veianlæg, der vare opførte i forrige Storthings Beslutning, men som ikke i indeværende Budgettermin blev paabegyndte:

- 1) Veianlæg fra Borge Bro til Kjeldshuus i Lesje i Christians Amt (Nr. 3 i forrige Storthings Beslutning) anslaaet til (S. 49—50) . . . . 17,600 Sp.
- 2) Veianlæg fra den søndre Ende af Jaren til Gruesødegården i Christians Amt (Nr. 4) anslaaet til (S. 54) . . 37,536 —
- 3) Dmlægning af Rvamsklevan i

Kateris 55,136 Sp. 147,659 Sp.

Transport	55,136 Sp.	147,659 Sp.	Transport	325,353 Sp.	147,659 Sp.
Valders (Nr. 6) anslaaet til (S. 55)	26,000 —		(Nr. 17). Broen var anslaaet til 8000 Spd., og Veien til 13,300 Spd., tilsammen 21,300 Spd.; men ved senere Undersøgelser er det befundet, at Sjærepunktet med den gamle Bei falder noget sydligere, og deels paa Grund af denne Forlængelse, deels fordi Erstatningen for Grund og Gjerdehold var for lavt ansat, er Dverslaget over Veianslaget nu forhøiet til 22,196 Spd., saa at den hele Sum bliver (S. 51—52)	30,196 —	
4) Omlægning af Rosten i Gudbrandsdalen (Nr. 7) anslaaet til (S. 47)	45,000 —		11) Omlægning af Forbordlierne mellem Skatvold og Steensvidje i Nordre Throndhjems Amt (Nr. 18) anslaaet til (S. 52)	31,800 —	
5) Omlægning af Veien mellem Tvedten og Grydenlund (Paradiisbakterne) i Bufferuds Amt (Nr. 8) anslaaet til (S. 58)	41,220 —		12) Opførelse af Bro over Bærdalselven ved Bærdalsøen i Nordre Throndhjems Amt (Nr. 19) anslaaet til (S. 52)	11,440 —	
6) Omlægning af Veien mellem Østerholt og Homme i Nedens Amt (Nr. 10) anslaaet til (S. 61)	25,200 —		13) Omlægning af Veien mellem Spjosød og Sundefilen i Dvre Thelemarsken (Nr. 21)		
7. Omlægning af Veien fra Rødhammeren til Riisør (Nr. 11) anslaaet til (S. 61)	40,300 —				
8) Omlægning af Veien mellem Aabel i Nedens Amt og Halsefjer i Lister og Mandals Amt (Nr. 13) anslaaet til (S. 62)	54,500 —				
9) Omlægning af Veien fra Mandalsdal til Vigelands Bro i Lister og Mandals Amt (Nr. 14) anslaaet til (S. 62)	38,000 —				
10) Opførelse af Bro over Drfla-Elv og Anlæg af Bei fra By til Fanderem i Søndre Throndhjems Amt					
Lateris	325,356 Sp.	147,659 Sp.	Lateris	398,792 Sp.	147,659 Sp.

Transport 398,792 Sp. 147,659 Sp.

Overslagssummen for forrige Storthing var 5000 Sp.; men paa Grund af en forandret Konstruktion af Broen over Sundekilen er nu opført (S. 57) 5,600 —

14) Omlægning af Veien fra Drammen til Trøgstad i Sande (Nr. 22) anslaaet til (S. 58—59) . 25,700 —

15) Fortsættelse af Veien mellem Odnæs og Gjøvik fra sidst nævnte Sted til Mjøsen (Nr. 23) Den hele Overslagssum er 6000 Spd; men heri er indbefattet en Brygge i Mjøsen, hvortil forrige Storthing ikke bevilgede Penge (S. 54). Overslagssummen for Veien antages at være 1,920 —

16) Omlægning af Veien fra Bergen til Midthun (Nr. 36) anslaaet til (S. 55—56) . . . . . 55,500 —

17) Omlægning af Veien mellem Maristuen og Borloug Bro i Lærdal i Nordre Bergenhuus Amt (Nr. 38) anslaaet til (S. 55) 24,900 —

18) Omlægning af Drivstullevæne i

Lateris 512,412 Sp. 147,659 Sp.

Transport 512,412 Sp. 147,659 Sp.

Søndre Thronhjems Amt (Nr. 40) anslaaet til (S. 47) . . . . . 13,900 —

19) Omlægning af Veien gennem Langstenen i Nordre Thronhjems Amt (Nr. 43) anslaaet til (S. 52) . . . . . 14,100 — 540,412 Sp.

C. Nye Veianlæg, foreslaaede i den Kongelige Proposition for Budgetterminen 1860—1863:

1) Omlægning af Veien mellem Usser Bro i Afershuus Amt og Knapstad i Smaalenenes Amt (S. 43—44). . . . . 44,100 Sp.

2) Omlægning af Storlæven ved Frederikshald 14,200 Sp. og Bøllevene i 3d Præstegjeld, Smaalenenes Amt, (S. 45) 15,000 Sp. 29,200 —

3) Den sidste Jherdepart af Veiomlægningen mellem Igla Bro og Gissinger Bæk i Dpdal i Søndre Thronhjems Amt (S. 47—48) . . . . . 25,250 — Herom henvises til A Nr. 6 ovenfor.

4) Anlæg af Bei fra Loftsgaarden til Lalums Bro i Waage 15,500 Sp. samt fra Waage til Garmo Kirke i Christians Amt (S. 48—49) 33,300 Sp. 48,800 —

Lateris 147,350 Sp. 688,071 Sp.

Transport 147,350 Sp. 688,071 Sp.

- 5) Omlægning af
Veien mellem
Bøvermoen i
Christians Amt
og Gjarde i
Romsdals Amt
(S. 50) . . . 56,200 —
- 6) Opførelse af
Landgangsbro
ved Orkedals-
øren i Søndre
Thronhjems Amt
(S. 50—51) . 2,400 —
- 7) Omlægning af
Veien mellem
Gladdal og Sil-
gjord i Dvre
Thelemarken (S.
57—58) . . . 16,900 —
- 8) Omlægning af
den nedre Deel
af Holmestrand-
bakkén (S. 59) 3,200 —
- 9) Omlægning af
Veien i Laur-
vig fra Mellem-
dammen til Tor-
vet (S. 60) . 2,886 —
- 10) Bidrag til Istand-
sættelse af Man-
dals Bro (S.
62—63) . . . 1,200 —
- 11) Anlæg af Bei
fra Skare til
Horradalen i
Søndre Bergens-
huus Amt (S.
58) . . . . . 34,400 —
- 12) Udbedring af
Veien over Rjøs-
fjeld i Roms-
dals Amt (S.
64—65) . . . 2,300 —
- 13) Anlæg af Bei
over Muurstads-
eidet i Nordre
Bergenshuus og
Romsdals Amter
(S. 65) . . . 31,500 —

Kateris 298,336 Sp. 688,071 Sp.

Transport 298,336 Sp. 688,071 Sp.

- 14) Til Forbedring
af nogle Veie i
Finmarken (S.
66) . . . . . 20,000 —
- 15) En Brygge i
Mjøsen ved Gjø-
vik (herom hen-
vises til B. Nr.
15 ovenfor.) . 4,080 — 322,416 —
- 1,010,487 Sp.

Heri afgaaer Erstatning for
Grund og Gjardehold til Bei-
anlægget mellem Silgjord og
Gladdal (ovenfor anført under
C 7) . . . . . 2,215 Spd.

Do. Do. ved
Omlægning af
søndre Klev ved
Holmestrand (C8) 423 —
Amternes Bidrag,
hvoraf er beregnet
at ville indkomme
i Budgetterminen
1860—1863 144,364. 105.

147,002. 105.

Ilgjen 863,484. 15.

Hertil kommer:

Udgifterne ved de Veie, der
vedligeholdes for Statskassens
Regning . . . . . 7,190. 70.
Tilfældige Udgifter, der an-
slaaes til 15,000 Spd. aarlig
eller i Budgetterminen . . 41,250. s

Tilsammen 911,924. 85.

eller med en rund Sum 912,000. s

Hertil lægges:

Den ifølge Stortingets Be-
lutning af 14de Oktober 1857
af Statskassen forskudte Sum 100,000. s

1,012,000. s

Naar denne Sum fordeles paa Budgettermi-
nens 11 Kvartaler, udkommer der 368,000 Spd.
aarlig, der er foreslaaet udsignet med $\frac{4}{5}$ eller 294,400
Spd. paa Matrifullskylden, hvilken Udsigning, da
Skylden udgjør omtrent 240,000 Spd., vil beløbe
sig til 1 Spd. 27 s pr. Skylddaler, og med $\frac{1}{5}$
eller 73,600 Spd. ved Udsigning paa Kjøbstæderne
efter det Forhold, som den medfølgende Tabel viser.

Under Behandlingen af denne Sag har Rom-
mitteen troet foreløbig at burde tage under Dver-

veielse, hvorvidt nærværende Storting er forpligtet til at gjentage Bevillingen til samtlige de Beiarbejder, som vare opførte paa det af forrige Storting vedtagne Gaarige Budget. Af dette Spørgsmaals Afgjorelse afhænger det nemlig i væsentlig Grad, hvorledes Budgettet denne Gang bliver at opgjøre, og hvorvidt der paa samme kan være Rum for flere eller færre nye Arbeider. Kommitteens har vel ingen Tvivl om, at Stortinget med Hensyn til de omhandlede Beiarbejder ikke er bundet i den Forstand, at der ved Bevillingen skulde være opstaaet nogen streng juridisk Forpligtelse, som ved Lov og Dom kunde gjøres gjældende. I denne Henseende er det tilstrækkeligt at gøre opmærksom paa, at forrige Storthings Beslutning kun gaaer ud paa, at de bevilgede Summer, saavidt tilstrække kan, skulde anvendes til Jverføttelse af de i Beslutningen opregnede Arbeider, saaat følgelig Beslutningen maa siges at være efterkommet efter sit umiddelbare Indhold, naar ovenmeldte Summer i Budgetterminen 1857—1860 ere anvendte paa denne Maade. Imidlertid anseer Kommitteens ingenlunde Spørgsmaalet afgjort ved denne reent juridiske Betragtning af Sagen. Den virkelige Mening af Storthingsbeslutningen var uden Tvivl, at de opførte Arbeider burde komme til Udførelse i den nærmeste Fremtid, efterhaanden som Midler dertil kunde tilvebringes. Det blev overladt til Regjeringen at bestemme, hvilke Arbeider skulde komme til Udførelse i Budgetterminen 1857—1860; men just fordi Regjeringen med Hensyn hertil har hadt frit Valg, er det siensynligt, at Stortinget om alle i Beslutningen optagne Arbeider har erklæret, at de vare af den Bessaffenhed, at de strax burde udføres. Dersom Stortinget nu udsletter noget af disse Arbeider, saa underkjender det følgelig den af forrige Storting afgivne Erklæring, og Kommitteens antager, at det vilde stride mod en Statsmagts Værdighed og den Solidaritet og Sammenhæng, som maa erkjendes at finde Sted mellem de forffjellige Storting, dersom man vilde forholde sig saaledes, naar det ikke kan paavises, at der senere er indtraadt Omstændigheder, som saa væsentlig forandre Sagens Stilling, at forrige Storting maatte antages at kunne være kommet til et andet Resultat, dersom disse Omstændigheder dengang havde været tilstede. Heller ikke i Forhold til de i Veianlægget interesserede Kommuner vilde det tage sig tynderlig godt ud, at der, efterat et Storting havde opført et Veianlæg paa Budgettet, og Kommunen havde bevilget det af den forlangte Tilskud, heri af et søgende Storting skulde foretages Forandring, uden

at der senere var indtruffet Omstændigheder, som havde forandret Sagens Stilling.

Ved at anvende denne Betragtningssmaade, som Kommitteens tør ansee det overflødig vidtløftigere at begrunde, paa de Arbeider, som ovenfor ere opførte paa Fortegnelsen A, finder Kommitteens ingen Grund til at kalde i Tvivl, at Anlæggene Nr. 1, 2, 3, 4, 5 og 7 paany maae blive at opføre. Hvad der imod angaaer Veianlægget A Nr. 6 fra Igla Bro til et Sted i Dypdal, da viser det sig, som ovenfor bemærket, at der til Jverføttelse af den $\frac{3}{4}$ af Arbeidet, der var opført paa forrige Storthings Veibudget, udtræves 24,750 Spd. mere end paaregnet, og heri indeholdes efter Kommitteens Mening en saa væsentlig Forandring i Sagens Stilling, at der ikke i forrige Storthings Beslutning i og for sig indeholdes nogen afgjorende Grund til Arbeidets Fortsættelse, idet der nu er Spørgsmaal om ny Bevilling af en betydelig Sum, og saadan Bevilling efter Budgettets Stilling har store Banskæligheder.

Imidlertid er der Omstændigheder forhaanden, der, saavidt Kommitteens skjønner, gøre det nødvendigt at opføre ikke alene disse 24,750 Spd., men ogsaa 25,250 Spd., der til Jverføttelse af den hele Veianlægning er foreslaaet blandt nye Arbeider (C Nr. 3). Ifølge de Forklaringer, som findes indtagne i Afstykket Side 47—48 og hvorom Kommitteens yderligere har konfereret med Indre-Departementets Assistent i Veivæsenets Anliggender, Ingeniør-Kapitain Bergh, vil nemlig en hensigtsmæssig Forbindelse mellem det nye Veianlæg og den gamle Veiførst kunne istandbringes ved Pladsen Jverstuen i Dypdal. Overslagssummen fra Igla Bro til Jverstuen med en Sidelinie derfra til den gamle Veif ved Stetvold er 92,112 Spd., foruden de ovennævnte 24,750 Spd., der ere en Folge af, at Overslagssummerne vise sig utilstrækkelige, og af den oprindelige Sum 101,000 Spd. falder der saaledes paa Veistykket mellem Jverstuen og Omlægningens sydlige Endepunkt ved Gissinger Bæk kun 8,888 Spd. Da det nu ikke kunde være forsvorligt at lade den paabegyndte Deel af Veianlægget, hvorpaa der er anvendt saa betydelige Summer, ligge, uden at gøre samme brugbar ved at sætte den i Forbindelse med den gamle Veif, saa kunde der formeentlig kun være Spørgsmaal om at udelade de sidstnævnte 8,888 Spd.; men herved er at mærke, at det efter de af Kapitain Bergh meddeelte Forklaringer ikke er usandsynligt, at Veianlæggets Endepunkt vil blive rykket noget nordligere end Gissinger Bæk, og at man, ved saaledes at komme tidligere ind paa den gamle Veif, vil kunne spare Sidelinien mellem Jver-

stuen og Sletvold, der efter den første Plan var nødvendig for Forbindelsen med Veien til Sundbælen i Nordmøre. Da nu den oftmeldte Sidelinie mellem Jverstuen og Sletvold, der efter Kapitain Bergs Dygave er anslaaet til 2,110 Spd., vilde være unyttig, dersom en saadan Forandring i den oprindelige Plan efter nærmere Undersøgelse besluttes, saa vilde det efter Komiteens Formening ikke være hensigtsmæssigt at udelade de omhandlede 8,888 Spd. og derved hindre Veibestyrelsen i at afslutte Arbejdet paa den Maade, som muligens vil vise sig hensigtsmæssigt, og som navnlig anføres som den fordeleligste for Forbindelsen med Gaarden Aune, der er Skidskifte, og som skal tilbyde de Reisende særdeles gode Befvemmeligheder. Komiteen vil saaledes see sig nødsaget til at opføre ikke alene de 24,750 Spd., der udkræves for at udfylde den af forrige Storting bevilgede Sum, men ogsaa de til Anlæggets Fuldførelse under C. Nr. 3. opførte 25,250 Spd., altsaa tilsammen 50,000 Spd. Søndre Thronhjems Amtsformandskab havde vedtaget at bidrage til det hele Anlæg 14,000 Spd. eller ikke fuldt $\frac{1}{4}$, i hvilken Henseende bemærkes, at Veien maa erkjendes forholdsmæssigt at have mindre Interesse for Amtsdistriktet end som Forbindelseslinie mellem det Nordenfjeldske og Søndenfjeldske. Forrige Storting bifaldt ogsaa, at Amtskommunens Bidrag af de da bevilgede tre Fjerdeparter bestemtes til 10,500 Spd., og der er saaledes Intet at erindre ved, at Bidraget af den resterende Fjerdepart bliver, som foreslaaet, 3,500 Spd.

Med Hensyn til de ovenfor under B opregnede Veianlæg, der vare opførte paa forrige Stortings Budget, men som ikke i indværende Budgettermin blive paabegyndte, da har der inden Komiteen været nogen Dissens om, hvorvidt Anlægget Nr. 2 fra den søndre Ende af Jaren til Gruesbegaarden i Christians Amt, hvortil er anslaaet 37,536 Spd., for Tiden bør komme til Udførelse, da der nemlig mod samme kunde anføres, at dersom det paatænkte Jernbaneanlæg til Drammen fra den sydlige Ende af Randsfjorden kommer istand, vilde Færdselen fra Gran og Jævnaker tage denne Retning, saa at et Veianlæg til Christiania vilde blive mindre nødvendigt. Komiteens Medlem Lysgaard har i denne Anledning fremlæbet Udskrifter af Forhandlingerne i 2de Repræsentantmøder i Jævnaker den 28de November f. A. og i Gran den 6te December, hvori en saadan Anstuelse bestrides. De fleste af Komiteens Medlemmer ere ikke saaledes bekendte med Forholdene i disse Bygder, at de derom kunne

have nogen selvstændig Mening; men Komiteen antager, at der siden forrige Storting i alt Fald ikke er indtraadt nogen saadan Forandring i Sagens Stilling, at der er Grund til at tilbagefalde den af bemeldte Storting fattede Beslutning. Der var nemlig paa forrige Storting ligesom nu Spørgsmaal om et Jernbaneanlæg til Drammen, hvilket netop havde til Folge, at 2de andre Veianlæg, der vare opførte i den kongelige Proposition, ganske eller for en Deel bleve udeladte. Da derimod det heromhandlede Veianlæg blev opført paa Budgettet, saa antager Komiteen, at Spørgsmaalet i denne Henseende af forrige Storting maa ansees afgjort saaledes, at Jernbaneanlægget ikke vilde gjøre Veien overflødig.

Det under B Nr. 10 opførte Arbejde, Opførelse af Bro over Orkla Elv og Anlæg af Veien fra By til Gandrem i søndre Thronhjems Amt, viser sig ifølge de nu anstillede Undersøgelser at ville koste 30,196 Spd., i Stedet for, at der paa forrige Budget til samme kun var anslaaet 21,300 Spd., saa at der altsaa er en Forøgelse af 8,896 Spd. Det vilde være uhenigtsmæssigt, nu at gjentage den mindre Overslagssum, naar det er at forudsee, at Veianlægget ikke herfor kan bringes i brugbar Stand; men paa den anden Side har Sagen, naar der er Spørgsmaal om et Tilskud af omtrent 9000 Spd., undergaaet en saa væsentlig Forandring, at der ikke kan paahvise Stortinget nogen Forpligtelse til nu at opføre den saameget større Sum. Under Forudsætning af, at Sagen i denne forandrede Skikkelse kan betragtes som ny, kan Komiteen imidlertid ikke tilraade, at Arbejdet opføres paa Budgettet. Deels ligger nemlig Arbejdsstedet saa nær ved Jernbaneanlægget mellem Thronhjem og Størens Præstegaard, at der lettelig maatte kunne opstaae en Konkurrence, der vilde virke skadeligt paa Tilgangen af Arbejdere, deels forekommer det Komiteen, at der, forsaavidt Forøgelsen i Overslagssummen anføres at være forarsaget ved en forøget Erstatning for Grund og Gjerdehold (S. 51), kunde været Anledning til for nogen Deel at gjøre den Grundsfætning gjældende, som ved andre Veianlæg er foreslaaet, nemlig at de i Sagen interesserede Kommuner skulle bidrage til disse Udgifter. Under disse Omstændigheder, og under de store Banskeligheder, som denne Gang ere forbundne med at opgjøre Veibudgettet, har Komiteen ikke troet at burde opføre dette Arbejde; men derimod bør Arbejdet formeentlig komme i fortrinlig Betragtning, saasnart Jernbaneanlægget er færdigt, og den forøgede Bevilling kan opføres paa Budgettet.

Med Hensyn til Veianlægget B Nr. 11, Omlægning af Forbordlierne mellem Skatvold og Steensvidje i nordre Thronhjems Amt, har Komiteens Medlem Sæther gjort opmærksom paa, at der gives 2de Veilinie i Amtet, hvis Oparbejdelse i den nærmeste Fremtid maaskee vil findes at være af større Interesse end det her omhandlede Arbejde, nemlig Veien fra nedre Stordalens Præstegjeld langs Stordalselven og til øvre Stordalens Præstegjeld og Veien gennem Ranseløvens Dalsøre til Grong og Overhaldens Præstegjeld, hvorfor han har andraget om, at Regjeringen maatte bemyndiges til at anvende de til Omlægning af Forbordlierne opførte 31,800 Spd. til de nævnte Veiliniers Oparbejdelse, forsaavidt nordre Thronhjems Amtsforsamling dertil giver sit Samtykke.

Angaaende den førstnævnte Veie findes nogle Oplysninger i Aftrykket (S. 53), hvoraf det fremgaar, at Veien for Tiden er klassificeret som Bygdevei, og at den er i meget daarlig Forfatning. Amtsforsamlingen har imidlertid andraget om, at Veien maatte blive opført som Hovedvei, og at Bidrag til sammes Udbedring maa blive tilstaaet af det Offentlige, for hvilket Tilfælde Amtskommunen er villig til at deeltage for $\frac{1}{5}$. Da Veien danner den eneste Forbindelseslinie med Kjøbstad for hele Øvre-Stordalens og en Deel af Nedre-Stordalens Præstegjeld, antager Indre-Departementet, at der kunde være Grund til at søge den ophøjet til Hovedvei. Ved de af Amtssingeniøren anstillede Undersøgelser har det vist sig, at alene Utlægningen af de værste Partier vilde medtage en Sum af 22,325 Spd., og Departementet antager, at en saa betydelig Sum ikke denne Gang kan opføres paa Budgettet.

Med Hensyn til Veien gennem Ranseløvens Dalsøre anføres det S. 52—53, at der for Tiden kun have en befærlig Bygdevei, og at der af de af forrige Storting bevilgede 10,000 Spd. er anvendt det kalkulerede Beløb 4,900 Spd. til Omlægning af Foslandsbækkerne i Grong. Forøvrigt vil Departementet lade anstille nærmere Undersøgelser om dette Veianlæg og derefter forelægge Stortinget Forslag; men da dette endnu ikke har kunnet skee, er denne Gang Intet opført.

Under disse Omstændigheder finder Komiteen ingen Betænkelighed ved at meddele den omhandlede Bemyndigelse, naar Arbejdet indrettes saaledes, at een eller flere sammenhængende Veiomlægninger kunne istandbringes uden større Tilskud af Statskassen end $\frac{4}{5}$ af det til Omlægning af Veien i Forbordlierne anslaaede Beløb 31,800 Spd., altsaa 25,440 Spd.,

Stortingets Komitee-Indstillinger.

men Komiteens Pluralitet er derhos af den Mening, at der bør tilføies den Betingelse, at Amtskommunen enten alene eller i Forbindelse med andre i Sagen interesserede Kommuner tilskyder mindst $\frac{1}{3}$ af den hele Overslagssum eller $\frac{1}{2}$ af Statskassens Bidrag. Veien gennem Forbordlierne er nemlig en Deel af den Hovedvei, der fører langsmed Thronhjemsfjordens sydlige Bred, og efter denne Veis Bestaafenhed vilde det neppe være rimeligt at kræve større Bidrag af Kommunerne end den sædvanlige Femtepart. Veianlæggene til Øvre-Stordalen og gennem Ranseløvens Dalsøre høre derimod til den Klasse, der, idet de vel kunne kvalificere sig til at overgaae fra Bygdevei til Hovedvei, dog altid i mindre Grad have Interesse for det Almindelige end for enkelte Kommuner, saaa der med Billighed kan kræves et større Tilskud af Kommunerne. Rigtignok har der med Hensyn til begge disse Veie været Spørgsmaal om en Forlængelse til Sverige, hvorved deres Karakter vilde forandres; men da de fornødne Undersøgelser ikke ere anstillede, kan der formeentlig nu intet Hensyn tages hertil. I Sagens nærværende Stilling synes de nærmest at kunne staae ved Siden af Veianlæggene A No. 5 mellem Kolselven og Møglestu Bro i Numedal og C No. 4 til Waage i Gudbrandsdalen, til hvilke Kommunerne skulde bidrage ved det første omtrent $\frac{2}{5}$ og ved det sidste $\frac{1}{2}$, saaa $\frac{1}{5}$ her maa ansees som et moderat Bidrag. Forøvrigt kan der formeentlig ikke være Noget til Hinder for, at Bidraget for en Deel bestaaer i, at Kommunerne overtage Erstatningen for Afstaaelse af Grund og for Gjerdehold, naar denne Erstatning bestemmes efter en af Indredepartementet vedtagen Værdi.

Komiteens Medlem Sæther antager, at Kommunerne Bidrag til de omhandlede Veie ikke bør ansættes høiere end til den sædvanlige Femtepart, i hvilken Henseende han navnlig har paaberaabt sig, at Nordre-Thronhjems Amt hidtil kun har faaet ringe Hjælp af den almindelige Veikasse, medens Amtet selv har havt betydelige Byrder af sit Veivæsen.

I Forbindelse med Ovenstaaende skal Komiteen bemærke, at den ikke finder tilstrækkelig Grund til at udelade de 5100 Spd., der staae tilbage af de til Anlæg af en Hovedvei gennem Ranseløvens Dalsøre paa forrige Budget opførte 10,000 Spd. Som Grund til denne Udeladelse er i Aftrykket S. 52—53 anført, at de fornødne Undersøgelser endnu ikke have kunnet anstilles; men ligesom dette vel i Løbet af Budgetterminen kan skee, saaledes vil der sandsynligviis kunne findes Anvendelse for

Beløbet til Omlægning af et enkelt Parti, om end den hele Veilinie ikke er fuldstændig undersøgt. Komiteen vil saaledes opføre disse 5100 Spd., og vil, hvad dette Beløb angaaer, ikke stille som Betingelse et større Tilskud af Kommunerne end en Femtedeel, da Sagen ved forrige Storthings Beslutning maa betragtes som afgjort paa denne Maade.

Ved Veianlægget imellem Spjosod og Sundefilen i Dvre-Thelemarken (B No. 13) er at mærke, at den paa Budgettet af forrige Storthing opførte Overflagssum kun udgjorde 5000 Spd., men at der nu er opført 5600 Spd. Grunden hertil er, at Broen over Sundefilen skulde forandres til en Vindebros, for at Dampskibet skulde kunne passere samme, for hvilken Forandring saavel Kommunebestyrelsen i Hvideseid som Bratsberg Amtsformandskab har erklæret sig, hvorhos Amtsformandskabet har vedtaget at udrede en Femtedeel af disse 600 Spd. Skjønt her kun er Spørgsmaal om et mindre betydeligt Beløb, har Komiteen dog troet at burde fastholde det samme Princip som ovenfor ved Veianlægget B No. 10, nemlig at Budgettets Stilling denne Gang ikke tillader nogen udvidet Bevilling med Hensyn til deslige Summer. Da Komiteens Medlem Nall har erklæret, at der efter hans Mening utvivlsomt vil findes Udvei til at benytte Bevillingen paa en hensigtsmæssig Maade, om endog Summen kun bliver 5000 Spd., saa vil Komiteen opføre denne Sum. Undertegnede Nall forbeholder sig dog at votere for det højere Beløb, dersom Forslag derom skulde fremkomme.

Omlægningen af Veien fra Bergen til Midtun (B No. 16) var opført af forrige Storthing under Betingelse af, at en Trediedeel af Omløstningerne ved Strækningen mellem Bergen og Solheimsvigen og en Femtedeel fra Solheimsvigen til Midtun udredes af vedkommende Kommune, samt at Udgifterne ved Nabningen af Broen ved Rygaardstrømmen bliver Staten uvedkommende. Af Aftrykket S. 56 vil det erfares, at disse Betingelser nu paa det Nærmeste ere opfyldte, da det vel ikke er tvivlsomt, at Søndre Bergenhuus Amtsformandskab vil vedtage Udredelsen af den samme vedkommende Femtepart, og der forøvrigt haves den fornødne Vedtagelse for Bergens Byes Vedkommende. Komiteen vil saaledes opføre dette Veianlæg paa Budgettet.

Med Hensyn til de øvrige under Bogstav B opregnede Veianlæg er det ikke Komiteen beklædet, at der, efterat sidste Storthing om saadanne har fattet Beslutning, er indtraadt nogen Forandring, som kunde have nogen Indflydelse paa Sagens Stil-

ling. Komiteen er vel tilbøjelig til at antage, at nogle af disse Anlæg, om de end erkjendes til Veisystemets Komplettering engang at burde komme til Udførelse, ikke er saa vaatrængende som andre Arbejder, der af Mangel paa Midler endnu ikke have kunnet opføres paa Budgettet. Saaledes høre Veistykkerne B, No. 6 mellem Østerholt og Homme og No. 9 fra Mandal til Vigelands Bro ikke til til de besværligste og meest bakkede Partier af den vestlandske Hovedvei, og den Grund, som er anført for den førstnævnte Omlægning, nemlig at undgaae Færgestedet ved Holte, kan neppe ansees som afgjørende, da dette Færgested ikke er farligt eller vanskeligt at passere, og Færdigheden paa dette Sted heller ikke er stor. Omlægningen af Veien fra Rødsammeren til Riisøer (B No. 7) er vistnok forsaavidt nødvendig, som den nuværende Veien er meget vanskelig at passere, men da Veien hovedsagelig kun benyttes, naar Fjorden ligger til Meen, forekommer det dog flere af Komiteens Medlemmer sandsynligt, at man burde indskrænket sig til at udbedre de værste Bakker, og at de nødvendige Arbejder maatte kunne være udførte for en meget mindre Sum end 40,000 Spd. Skjønt Komiteen ikke har villet tilbageholde disse Bemærkninger, anseer den sig dog, som ovenfor anført, bunden ved forrige Storthingsbeslutning og vil derfor indstille, at samtlige Veianlæg, der her omhandles, igjen opføres paa Budgettet.

I forrige Storthings Beslutning var under No. 31 opført Anlæg af en ny Hovedvei mellem Porsgrund og Skien under Betingelse af, at vedkommende Distrikter dertil tilsammen udrede 13,200 Spd., der udgjør det Halve af Overflagssummen 26,400 Spd. Da Kommunerne ikke have villet indgaae paa denne Bevilling, er Anlægget ikke nu opført paa Budgettet (S. 61), og Komiteen vil heller ikke foreslaae den optaget; men undertegnede Nall tillader sig dog herved at ytre, at naar Kommunerne see sig istand til at opfylde Betingelsen, maa Adgangen til den Bevilling, som engang er dem tilfaldt, staae dem aaben.

Af ovenstaaende Fremstilling vil det erfares, at der til Udførelse af de paa Fortegnelsen A opførte, allerede i indeværende Budgettermin paabegyndte Veie udkræves . . . . . 147,659 Spd. hvortil kommer til den yderligere Udførelse af Anlægget A No. 6, Veianlægning fra Igla Bro til et Sted i . . . . . 25,250 Spd. Dypdal, de under C No. 3 opførte . . . . . 25,250 Spd. saaledes som ovenfor forklaret.

Tællens 172,909 Spd.

Transport 172,909 Sp.

De under B opførte
Veie udgjøre . . . . . 540,412 Sp.

Hertil kommer:

Det ovenfor omhandlede
Beløb 5,100 Spd., ved-
kommende Anlæg af en
Hovedvei gennem Nam-
senelvens Dalsøre, hvis
Udeladelse af Budgettet
Kommitteen ikke kan vi-
falde . . . . . 5,100 —

545,512 Sp.

Derimod fradrages:

Anlægget B Nr. 10, Op-
førelse af Bro over Drfla
Etv og Anlæg af Veie fra
By til Jandrem, hvilket
Arbeide Kommitteen ikke
vil foreslaae opført af de
Grunde, som ovenfor ere
forklarede . 30,196 Sp.

Bed B Nr.

13 de for en
Vindebro op-
førte . . . . . 600 —

30,796 —

514,716 —

Den Sum, der saaledes paa en
Maade maa oversføres fra forrige Stor-
things Budget, udgjør altsaa . . . . . 687,625 Sp.

Forinden Kommitteen derefter gaaer over til at omhandle de nye Arbeider, der kunne blive at opføre paa Budgettet, samt hvilke Summer til Veivæsenets Fremme i Budgetterminen blive at bevilge, anseer den det nødvendigt, at det bringes paa det Rene, om Stortinget denne Gang strengt bør indskrænke sig til kun at opføre de Arbeider, som antages ved Hjælp af de bevilgede Penge i Budgetterminen at kunne komme til Udførelse.

Det er bekjendt, at i de Kongelige Propositioner, betræffende Bevillinger til Fremme af Veivæsenet, der have været Stortinget i 1854 og 1857 forelagte, var der opført saa mange Arbeider, at Udførelsen var beregnet paa at optage ikke alene den nærmeste, men ogsaa den derpaa følgende Budgettermin, og paa samme Maade have ogsaa Stortingets Beslutninger i 1854 og 1857 været indrettede. Paa Stortinget i 1857 opstod

der imidlertid Spørgsmaal om, at denne Fremgangsmaade i Fremtiden burde forandres, og Stortinget fattede i Anledning heraf følgende Beslutning:

„Regjeringen anmodes om at indrette sit Forslag til næste Storting om Bevillinger til Veivæsenets Fremme saaledes, at deri kun opføres de Summer, som antages at ville udføres i den følgende Budgettermin.“

Det er efter denne Anmodning, at Regjeringen har indrettet den Stortinget forelagte Proposition saaledes, at deri ikke andre Arbeider ere optagne, end de, som i Budgetterminen 1860—1863 antages at kunne komme til Udførelse.

Det kan vel ikke negtes, at de sexaarige Veibudgetter medføre visse Fordele, navnlig fordi Regjeringen paa denne Maade har Udgang til at vælge mellem forskjellige Anlæg, og derved specielt tage Hensyn til Distrikternes Trang og den lettere eller vanskeligere Tilgang paa Arbeidere. Desuden bliver der, ved saaledes at udstække Bevillingen til et længere Tidsrum, en lettere Udgang til i en vis Grad at tilfredsstille Fordringerne fra de forskjellige Egne, idet Bedkommende allerede ville finde sig noget tilfredsstillede ved, at et Anlæg er opført paa Budgettet, om det end ikke strax kommer til Udførelse. Imidlertid maa Kommitteen ansee de Grunde, som tale for den modsatte Mening, overveiende. For det Første er det siensynligt, at ved et sexaarigt Budget faaer Stortingets Ret til at bestemme, hvilke Veianlæg skulle udføres, ingenlunde sin fulde Betydning. Naar nemlig Arbeiderne omfatte et Tidsrum af 6 Aar, hvoraf Regjeringen for hver Budgettermin vælger Halvparten, saa staaer det i Regjeringens Magt bestandig at henskyde visse Arbeider til Fremtiden, og det kan da indtræffe, at et Veianlæg i en Række af Aar opføres paa Budgettet uden at komme til Udførelse. En saadan Tingenes Orden, hvorefter et Arbeide faaer Udseende af at være bevilget, men alligevel i lang Tid bliver henstaaende uden at blive paabegyndt, er imidlertid neppe ønskelig hverken i Forhold til Stortinget eller de andre Bedkommende, som ere interesserede i Arbeidets Udførelse. Dernæst har det viist sig, at det store Antal Arbeider, der ved et sexaarigt Budget opføres, i høi Grad vanskeliggjør Oversigten og gjør Sagen vidtløstigere baade for Veikommitteen og Stortinget, ligesom der har opstaaet og lettelig maa opstaae Tvivl om, hvorvidt det følgende Storting er bundet til at gjentage Bevillingen med Hensyn til de af et foregaaende Storting paa Budgettet opførte, men endnu ikke paabegyndte Veianlæg. Kommitteen troer at have viist i Gjærningen,

at den tager denne Forpligtelse temmelig strengt; men det kan dog ikke negtes, at der i Løbet af tre Aar let kan være indtraadt saadanne Forandringer i Anskuelsen om et Veianlægs Vigtighed, at det følgende Storthing ikke af Overbepiisning, men alene i Høielse af en paa det foregaaende Storthings Beslutning grundet moralsk Forpligtelse gjentager Bevillingen, og det kan vel ikke være hensigtsmæssigt at indrette sig saaledes, at den bevilgende Myndighed jævnlig maa komme i en saadan Stilling. De Fordele, som man har lovet sig af et sexaarigt Budget, ere maafløe ogsaa tildeels illusoriske, deels maatte de kunne opnaaes paa en anden Maade. Det Første gjælder for en stor Deel Udgangen til at tilfredsstille Fordringerne fra de forskjellige Egne, idet de Distrikter, som vel have faaet deres Veianlæg opførte paa Budgettet, men ikke faa dem udførte, snart vilde finde sig misfornøiede med en Bevilling, som ikke har noget Arbejde til Følge. Hvad derimod angaaer den Udgang, der bør aabnes Regjeringen til at tage Hensyn til de særegne Omstændigheder, som i Løbet af Budgetterminen vise sig, saa kunde det ogsaa skee paa den Maade, at der ved Siden af de paa det treaarige Budget opførte Arbejder subsidært opføres nogle andre, hvilke Regjeringen bemyndiges til at lade udføre i Stedet for de i Budgettet nævnte, for det Tilfælde, at der med Hensyn til disse maatte indtræffe Omstændigheder, som gjøre deres Udførelse i Budgetterminen mindre hensigtsmæssig. Det vil sees, at en saadan Bemyndigelse vilde være væsentlig forskjellig fra et sexaarigt Budget, deels fordi der paa denne Maade ikke burde være Spørgsmaal om at opføre mere end et forholdsmæssigt lidet Antal Arbejder, deels fordi disse Arbejder kun vare opførte subsidært, saaat et følgende Storthing under ingen Omstændigheder kunde ansee sig bundet til at gjentage Beslutningen, ligesom Regjeringen, naar noget af disse Arbejder blev udført i Stedet for de i den egentlige Bevilling optagne, maatte anmodes om at meddele næste Storthing en Forklaring om Grundene hertil.

Idet Komiteen saaledes er enig i den Anskuelse, som maa antages at ligge til Grund for forrige Storthings ovenfor anførte Anmodning, finder den dog store Vanskeligheder ved denne Gang med Et at indskrænke Budgettet til en treaarig Termin. Det er ovenfor forklaret, at der til at fuldføre de af forrige Storthing opførte Arbejder, som Komiteen vil indstille til igjen at optages paa Budgettet, vil udfordres en Sum af 688,225 Spd. Herfra bliver vel at drage de i Budgetter-

minen indkommende Bidrag fra Kommunerne, der kunne anslaaes til noget over 100,000 Spd.; men derimod maa tillægges for tilfældige Udgifter ved Veivæsenet samt til Vedligeholdelse af de Veie, der paahvile det almindelige Veifond, henved 50,000 Spd., saaat Udgifterne i det Hele maae blive noget over 600,000 Spd. I den kongelige Proposition har der vel været Udgang til ved Siden heraf at opføre en Deel nye Veianlæg; men dette er skeet ved at foreslaae et saa høit Bidrag af Matrikulen og Rigets Kjøbstæder, at der neppe er nogen Sandsynlighed for, at Storthinget vil indgaae herpaa, og i alt Fald vil ingen af Komiteens Medlemmer foreslaae for Storthinget at bevilge en større Sum, end at den fuldkommen vilde optages ved de ovenmeldte 600,000 Spd. eller 200,000 Spd. aarlig i Budgetterminen. Følgen heraf vilde altsaa blive, at nærværende Storthing saa godt som maatte give Afkald paa al virkelig Myndighed til at fatte Beslutning om, hvilke Veianlæg skulle komme til Udførelse, idet Storthinget paa den ene Side er bunden ved forrige Storthings Beslutning, der paa en vis Maade omfatter Budgetterminen 1860—1863, og man paa den anden Side, for ikke at lægge nogen Forbindtighed paa næste Storthing, heller ikke vil gaae ud over nysnævnte Budgettermin. En saadan Renunciation paa al Indflydelse, vel ikke paa Størrelsen af den til Veivæsenets Fremme i Budgetterminen bestemte Sum, men dog paa denne Sums Anvendelse, vilde ikke alene bringe dette Storthing i en noget besynderlig og uregelmæssig Stilling, men den synes heller ikke at kunne være ganlig for Sagen selv. Da forrige Storthing paa Budgettet optog Veianlæg for en sexaarig Termin, kunde det selvfølgelig alene tage Hensyn til de Arbejder, som dengang vare forelagte Storthinget enten i den kongelige Proposition eller ved private Forslag. Senere ere imidlertid Undersøgelser anstillede om flere Anlæg, hvorom der dengang ikke var Spørgsmaal, og naar der nu ikke skal være nogen som helst Udgang til at stille disse Arbejder op imod dem, som staae tilbage af forrige Storthings Budget, saa maa det erkjendes, at Storthinget i sin Behømmelse af disse Ting paa en Maade gaaer tre Aar tilbage i Tiden og udelukker alt Hensyn til de Veianlæg, hvorom Undersøgelser senere have været anstillede. Det er allerede meget, at saagodt som sautilige af forrige Veibudget tilbagestaaende Arbejder maae gjentages, om end Anskuelserne om deres Vigtighed for nogen Deel skulde være forandrede, og det er netop for at undgaae et saadant Tryk paa Storthingenes Frihed til at beslutte for sig selv, at Komiteen antager,

at man i Fremtiden bør søge at komme tilbage til treaarige Budgetter; men det vilde være meget for langt, at netop dette Storthing skulde tage den hele Følge af en saadan Overgang paa sig og derved ikke alene berøve sig selv næsten al virkelig Indflydelse paa Sagen, men ogsaa opstille den Regel, at denne Gang kan intetfomhelst nyt Anlæg komme i Betragtning, og at der følgelig forsaavidt intet Hensyn kan tages til de Undersøgelser, som siden sidste Storthing ere anstillede. Det synes derimod at maatte være tilstrækkeligt, at Storthinget nu gennem en Overgang nærmer sig til den Tilstand, som erkjendes for den hensigtsmæssigste, og dette vil formentlig paa en passende Maade kunne skee, naar der opføres et saa stort Antal Veianlæg, at de, under Forudsætning af at der i næste Budgettermin bevilges den samme Sum som i denne, kunne udføres i omtrent halvanden Termin. Herved vil paa den ene Side opnaaes, at der bliver Plads for nogle nye Veianlæg, og paa den anden Side efterlades Sagen for næste Storthing i en Stilling, hvorefter det bliver meget lettere at komme tilbage til et treaarigt Budget, end det vilde være for nærværende Storthing, idet da kun omtrent Halvparten af Budgetterminen vil være optaget af allerede forhen paa Budgettet opførte Arbejder, medens dette nu er Tilfældet med den hele Termin. Dertil kommer, at dersom man bifalder den ovenfor af Kommitteens antydede Idee, nemlig at nogle Veianlæg, ved Siden af de egentlige paa det treaarige Budget opførte, burde nævnes subsidiært, for det Tilfælde, at der maatte indtræffe Omstændigheder, som gjøre de opførte Arbejders Udførelse i Budgetterminen mindre hensigtsmæssig, saa vil næste Storthing ogsaa herigennem have en Udvei til i en vistnok mindre bindende Form at optage nogle flere Veianlæg. Forsvrigt vil der, naar Sagen behandles paa denne Maade, vel ikke have nogen Sikkerhed for, at samtlige fra forrige Budgettermin tilbagestaaende Arbejder i denne Termin blive fuldførte, og det er ikke engang sandsynligt, at saa vil skee; men ligesom det dog maa forudsættes, at flere ældre Arbejder komme til Udførelse, naar der ved Siden af dem kun stilles nye Arbejder for en halv Termin, end saalænge der var Arbejder for fulde sex Aar, mellem hvilke Regjeringen kunde vælge, saaledes vil det, dersom næste Storthing fortsætter i den nu angivne Retning og gaaer ned til en treaarig Termin, ialtfald kunne paaregnes, at samtlige Arbejder, forsaavidt ikke særegne Grunde til Opsættelse eller Forandring indtræde, inden sex Aar ville blive fuldførte.

Medens Kommitteens Pluralitet saaledes vil indstille, at Budgettet denne Gang bygges paa den Forudsætning, at der opføres Veianlæg for halvanden Budgettermin, er eet Medlem (Thorsen) af den Mening, at man strax bør gaae over til et treaarigt Budget, hvilket da maa have til Følge, at ingen nye Arbejder kunne opføres. Han støtter sig herved deels til forrige Storthings Anmodning til Regjeringen om at opgjøre Budgettet paa denne Maade, deels til de ovenfor forklarede Grunde for Hensigtsmæssigheden af treaarige Veibudgetter.

Pluraliteten skal med Hensyn til bemeldte Anmodning kun tilsøe den Bemærkning, at den formentlig giver Anmodningen al den Betydning, som billigen kan forlanges, naar den indstiller til Storthinget at benytte en Fremgangsmaade, der er beregnet paa at lede til et treaarigt Budget saa hurtigt, som dette uden altfor følelige Uleiligheder kan skee.

Et andet Medlem (Sibbern) er vel enig med Thorsen i, at man strax bør gaae over til et treaarigt Budget, men han antager derhos, at der, overeensstemmende med den ovenfor gjorte Antydning, subsidiært bør tilsøies nogle Veianlæg, som kunde komme til Udførelse for det Tilfælde, at der skulde indtræffe Omstændigheder, som maatte gjøre de opførte Arbejders Udførelse mindre hensigtsmæssig.

I Forbindelse med Ovenstaaende skal Kommitteens tilslade sig at omhandle et andet Spørgsmaal, der vil have nogen Indflydelse paa Budgettets Udgørelse, nemlig, om Fordelingen paa Budgettaarene bør skee paa den Maade, som i den Kongelige Proposition (Afskriften S. 77), at Hovedsummen deles i tre Dele efter en Brøk af $\frac{1}{4}$, og at derpaa Udligningen for hvert Aar bestemmes i Forhold til de herved udkommende Tal, eller om man bør dele Hovedsummen med 3 og lægge disse Tal til Grund for Bevillingen. Den første i den Kongelige Proposition befulgte Fremgangsmaade er vistnok den samme, som ved Budgettets Udgørelse denne Gang i Almindelighed er lagt til Grund, og den har ogsaa Sagens Natur for sig, forsaavidt der handles om Indtægter eller Udgifter, der løbe bestandig, idet den Omstændighed, at Budgetterminen kun bestaaer af 11 Kvartaler, maa have Indflydelse herpaa; men det forekommer Kommitteens, at Sagen forholder sig anderledes med Hensyn til Summer, der udkomme ved en bestemt aarlig Udligning paa Rigets Matrifullskyld og Kjøbstæder. Den saaledes bevilgede Sum indbefatter 3 bestemte Aarsterminer, og den Omstændighed, at Budgetterminen udløber

et Kvartal tidligere, kan vel have til Følge, at Refrancerne ved Terminens Udløb bliver større, end om den havde været udstrakt til den 1ste Juli 1863; men den Refusion, som Statskassen ved Udligningen erholder, bliver ikke ved denne Omstændighed virkelig mindre. Ved at følge den Kongelige Propositions Beregningsmaade vil det ogsaa sees, at der i Virkeligheden udlignes en større Sum paa Rigets Matrikul og Kjøbstæder, end der foreslaaes bevilget. Bevillingssummen er nemlig 1,012,000 Spd., medens der foreslaaes tre Udligninger, hver paa 368,000 Spd., altsaa i det Hele 1,104,000 Spd., eller en Udligning af 92,000 Spd. mere, end der bevilges.

Efter Komiteens Mening er imidlertid dette mindre rigtigt, da det dog maa betragtes som det Hovedsagelige, at Bevillingen og Udligningen svare til hinanden, medens det i Forhold hertil er uvæsentligt, at Statskassen kommer til at staae i et noget større Forskud ved Budgetterminens Udløb, fordi denne indtræffer noget tidligere. Komiteen vil saaledes, forsaavidt de bevilgede Penge tilveiebringes ved Udligning paa Rigets Matrikulsfyld og Kjøbstæder, indstille, at Hovedsummen ligesom fordeles med en Trediepart paa hvert Aar.

Efterat Komiteen saaledes har søgt at forklare, paa hvilke Forudsætninger det Veibudget er bygget, som den vil indstille til Stortinget, skal den tillade sig den Bemærkning, at Spørgsmaalet om, hvilke nye Beilæg paa dette Budget blive at opføre, selvfølgelig for en væsentlig Deel berøer paa Størrelsen af den Sum, som Stortinget denne Gang sees sig istand til at bevilge til Veivæsenets Fremme, og det er efter Komiteens Mening rigtigt, at man som det første Udgangspunkt faaer denne Sum bestemt, idet der nemlig ingen Tvivl er om, at der foreligger Stortinget Forslag til saa mange vigtige Veiarbejder, at de kunne optage Mere end den største Sum, som der nu kan være Spørgsmaal om at bevilge, saaat Bevillingen snarere maa reguleres efter Landets Evne til at tilveiebringe de fornødne Midler end efter Veivæsenets Trang. — Stortingene i 1854 og 1857 have anvendt Bestemmelserne i Veilovens § 3 saaledes, at den største Deel af den til Veivæsenet bevilgede Sum vel er udlignet paa Rigets Matrikulsfyld og Kjøbs- og Ladestæder, men at en Andeel dog ogsaa endelig er overført paa Statskassen, og navnlig besluttede Stortinget i 1857, der i det Hele bevilgede 211,333 Spd. 40 $\frac{1}{2}$ aarlig, at 160,000 Spd. af denne Sum skulde refunderes med 64 $\frac{1}{2}$ aarlig paa Matrikulsfylden og $\frac{1}{3}$ paa

Kjøbs- og Ladestæderne, og 51,333 Spd. 40 $\frac{1}{2}$, altsaa ikke fuldt en Fjerdepart af den hele Sum, endelig skulde overføres paa Statskassen. Der er imidlertid denne Gang tvende Grunde tilstede, som tale imod at følge en lignende Fremgangsmaade, nemlig først at der ifølge den ovenfor nævnte Stortingensbeslutning af 14de Oktober 1857 af Statskassen til Veiarbejder er udbetalt en Sum af 100,000 Spd., der maa betragtes som Forskud paa Bevillingen for Budgetterminen 1860—1863, og dernæst at Statskassens Tilstand for Tiden er saadan, at det maa ansees betænkeligt at paalægge den noget større Bidrag til Veivæsenet. Hvad det første angaaer, saa er det en Følge af Udtrykkene i Stortingensbeslutningen af 14de Oktober 1857, at de ovenmeldte 100,000 Spd. skulde refunderes Statskassen af det almindelige Veifond, hvilket ogsaa i den Kongelige Proposition er foreslaaet, og naar Komiteen nu indstiller, at Summen skal føres til endelig Udgift for Statskassen, saa svarer dette til en Bevilling, der, fordeelt paa Budgetterminens 11 Kvartaler, udgjør 36,363 Spd. 76 $\frac{1}{2}$ aarlig, saa at Statskassens Bidrag under alle Omstændigheder bliver temmelig betydeligt, om det end bliver mindre end det af forrige Storting bevilgede. Med Hensyn til Statsbudgettets vanskelige Stilling tør Komiteen ansee det overflødigt at meddele nogen Forklaring, da disse Ting ere Stortingets Medlemmer tilstrækkelig bekendte. Forøvrigt vil Komiteen af specielle Grunde, som nedenfor paa sit Sted skulle blive anførte, see sig nødsaget til at foreslaae et enkelt Veiarbejde, nemlig Omlægningen af Bølleverne i Smaaløbene, overført paa Statskassen.

Angaaende Størrelsen af Udligningen har Komiteen længe været i Tvivl, idet paa den ene Side ethvert forsøgt Paalæg under Landets nuværende Tilstand maa vække Betænkeligheder, især da de Udgifter, som ere forbundne med den nye Fængselslov, i denne Tid maae forudsættes at ville bevirke en Forøgelse af Amtsrepartitionerne. Hertil kommer, at naar der er Spørgsmaal om en efter Matrikulen fordeelt Udligning paa Riget, kan det ikke sættes ud af Betragtning, at Matrikulen er en temmelig ulige Maalestof og i de forskjellige Distrikter af Landet udtrykker en temmelig forskjellig Værdi. — Paa den anden Side er det vistnok et almindeligt Pusle, som Komiteen fuldkommen deler, at Veivæsenets Udvikling maa fremmes med al den Hurtighed, som Landets Kræfter tillade. Under disse forskjellige Hensyn har Komiteen vel ikke kunnet undgaae at indstille en no-

get større Udligning end den af forrige Storting bevilgede, men den har troet at burde blive staaende ved en Forøgelse af 8 β og vil derfor indstille 72 β pr. Skylddaler med den sædvanlige Femtepart paa Rigets Kjøbstæder og Lødesteder. Herved udkommer en Sum af 180,000 Spd. aarlig, altsaa i 3 Terminer 540,000 Spd. eller i halvanden Budgettermin 810,000 Spd. Da der i forrige Budgettermin bevilgedes 211,333 Spd. 40 β aarlig, er dette 31,333 Spd. 40 β mindre, og, naar der tages Hensyn til, at der ifølge Stortingens beslutning af 14de Oktober 1857 desuden er anvendt 100,000 Spd. til Veiarbejder, 64,666 Spd. 80 β aarlig mindre, end der i Budgetterminen 1857—1860 aarlig anvendtes til Veivæsenet; men det kan ikke undgaaes, at der, naar Finanterne befinde sig i en vanskelig Stilling, anvendes Mindre til deslige Foretagender, og desuden maa det komme i Betragtning, at der i Budgetterminen 1860—1863 vil blive udført betydelige Jernbanearbejder, der for en stor Deel ville optage Landets Arbeidskraft.

Et af Komiteens Medlemmer kan ikke bifalde den af Komiteens Pluralitet anførte Grund for, at nærværende Storting ikke ligesom de foregaaende bør opføre endel af de til Veivæsenets Fremme i foregaaende Budgettermin bevilgede Midler til endelig Udgift for Statskassen. Paa begge de foregaaende Storting har der været vaft Resolution om at tilvejebringe det hele Beløb, som udfordredes som Tilskud til Veifondet, ved Udligning paa Matrifukalen samt paa Byerne og Lødestederne, men naar Stortinget desuagtet har bevilget omtrent en Fjerdedeel deraf til endelig Udgift for Statskassen, formenes det derved at have opstillet et Princip for deslige Bevillinger, som et efterfølgende Storting ikke uden guldige Grunde bør fravige. Vel har Komiteens Pluralitet formeent, at det af Hensyn til Statskassens Tilstand og Statsindtægternes formodede Utilstrækkelighed til at dække Udgifterne, ikke lader sig gjøre at opføre noget Beløb denne Gang paa Statsbudgettet som Tilskud til Veifondet; men selv om man indrømmer de fra saadanne Hensyn hentede Indvendinger al den Vegt, de vistnok i mange Henseender fortjene, saa kan der dog umulig være noget betænkeligt ved at opføre et mindre Beløb, som f. Ex. 20,000 Spd. aarlig, paa Budgettet, saameget mindre som en saadan Udgiftspost har kunnet bæres af de foregaaende Budgetter med et mere end dobbelt saa stort Beløb, og som der, naar Hensyn tages til de betydelige Besparelser i forskellige Retninger, som Stortinget

allerede har dekretet i det af Regjeringen foreslagte Budget, og til at Toldintraderne, som jo er Budgettets største Indtægtspost, i det forløbne Aar have omtrent udgjort det samme Beløb som i 1857, saa synes det, at den Frygt, man nærer for, at man, uden ved at spare i alle mulige Retninger, skal kunne faae Budgettet til at ballancere, idetmindste her er ugrundet.

Matrifukalskyldens Misforhold og som Følge heraf dens Upaalidelighed som Faktor for det hele Land ved Fordelingen af Landdistrikternes Bidrag til Veifondet er nok nu almindelig erkjendt, og naar hertil kommer, at i mange Gane af Landet, især i de sydlige og vestlige, hvor Eiendommens Værdi er liden i Forhold til Skylden, have Misvæxt og Fodermangel sat Landeierne tilbage i hoi Grad og berøvet dem for en stor Deel de Resurcer, de ellers kunne tye hen til for at tilvejebringe de fornødne Midler til Udredelse af de paa deres Eiendomme faldende Skatter og Afgifter, saa maa det vistnok indrømmes, at en forsøgt Udligning paa Matrifukalen for næste Budgettermin vil blive følt desmere trykkende, som den nærværende allerede maa anses under de nærværende Forhold at være følelig nok.

Af disse Grunde drifter dette Medlem sig ikke til at stemme for nogen høiere Udligning paa Matrifukalen som Tilskud til Veifondet, end den af forrige Storting besluttede.

Komiteen skal nu gaae over til at omhandle de i den Kongelige Proposition foreslaaede nye Veianlæg i den Orden, hvori de ovenfor ere anførte paa Fortegnelsen C, og den tør antage, at det herved vil vise sig, at der bliver Plads til at opføre de vigtigste af disse Arbejder, naar Udligningen, som anført, bestemmes til 72 β pr. Skylddaler og Budgettet udstrækkes til at omfatte Arbejder for halvanden Termin.

C. 1.

Anlæg af ny Bei fra Asperbro i Akerhus Amt til Knapstad i Smaalenenes Amt, anslaaet til . . . . . 44,100 Spd.

I Aftrykket S. 43—44 forklæres, at denne Bei vil danne et nødvendigt Mellemled mellem det nye Veianlæg fra Christiania til Asperbro paa den ene Side og det allerede fuldførte Veianlæg mellem Brandemoen i Gidsberg og Knapstad i Haabøl paa den anden Side. Paa den her omhandlede Strækning af omtrent 1 Mil, der ligger mellem de nævnte nye Veianlæg, haves der nemlig kun en daarlig og bakket Bygdevei, og da der paa denne Bygdevei allerede er anvendt overordentlige store

Summer, maa Kommitteén erkjende, at Sagen snarest muligt bør bringes i den Stilling, at der haves fuld Nytte deraf. Kommitteén vil derfor indstille, at dette Arbejde opføres paa Budgettet, dog saaledes, at vedkommende Kommuner forpligtes til at overtage Halvdelen af Erstatningen for Grund og Gjerdehold, hvilken Halvdeel, saavidt Veien ligger i Afershuus Amt, vil udgjøre 1,953 Spd. 60 f. og i Smaalenenes Amt . . . 2,390 Spd. 60 f.

Af Afstryffet S. 43 vil det sees, at Jndre-Departementet er betænkt paa at bringe i Forslag, at disse Udgifter i Fremtiden skulle paalægges Kommunerne, naar ikke særegne Omstændigheder derfor ere til Hinder, og Kommitteén maa fuldkommen billige dette, baade fordi det i Almindelighed maa ansees billigt, at Kommunerne med Hensyn til de Veie, der til Nytte for dem oparbejdes, bidrage noget mere end en Femtepart, og fordi det utvivlsomt vil vise sig, at der, som af Departementet bemærket, i Almindelighed vil opnaaes fordeelsagtigere Ovreenskomster om Erstatningen for Grund og Gjerdehold, naar Kommunerne deri ere interesserede.

I den Kongelige Proposition er den nævnte Grundsætning ogsaa anvendt paa 2de Veianlæg, saaledes som nedenfor vil findes forklaret; men Kommitteén maa være af den Mening, at en lignende Regel i det Mindste for en Deel bør gjøres gjældende ogsaa med Hensyn til de øvrige denne Gang foreslaaede Veianlæg, forsaavidt ikke særegne Grunde tale derimod. Kommitteén kan herved ikke lægge Vægt paa den Omstændighed, at Sagen allerede har været vedkommende Amtsformandskab foreslagt, og at de have bevilget den af Regjeringen forlangte Andeel, da der selvsølgelig ligesuldt er Afgang for Stortinget til at tilføie en ny Betingelse, til hvilken nyt Samtykke fra Kommunerne maa indhentes. I nærværende Tilfælde vil Kommitteén dog kun foreslaae, at det halve Beløb affordres Kommunerne, hvorved der navnlig er taget Hensyn til, at Veianlægget maa erkjendes at have mindre Interesse for Afershuus Amt, saa at det kunde blive ubilligt, om dette Amt skulde udrede en større Sum. Dertil kommer, at Niemedet for en stor Deel opnaaes allerede ved at overføre en Halvdeel af den omhandlede Erstatning paa Kommunerne, idet disse derved blive interesserede i, at Sagen ordnes paa billigste Maade.

C. Nr. 2.

Dmlægning af Storkleven ved Frederikshald, anslaaet til . . . . . 14,200 Spd.
og af Bøllevene i Jds Præstegjeld 15,000 —

29,200 Spd.

Af Afstryffet S. 45 erfares, at Frederikshalds Kommune til disse Dmlægninger har vedtaget et Bidrag af 9,000 Spd., fordeelt paa 15 Aar med 600 Spd. aarlig. Da Smaalenenes Amtsformandskab derhos har bevilget 2,500 Spd., og der fra Jds Kommune kan ventes et Bidrag af 1,000 Spd., saa ville Kommunerne i det Hele bidrage 12,500 Spd. Ligesom den Sum, der endelig falder det Offentlige til Last, herved bliver betydelig mindre, saaledes indeholder ogsaa en saadan Bevilling af Kommunerne det sikreste og stærkeste Beviis for Veianlæggets Nytte og Hensigtsmæssighed. Kommitteén vil derfor indstille, at disse Arbejder komme til Udførelse, og den har med Hensyn til Dmlægningen af Storkleven heller ingen Tvivl om, at dette bør see for det almindelige Veifonds Regning, da Anlægget ildeels ligger paa Frederikshalds Grund og danner Forbindelsen mellem denne By og Jds Præstegjeld. Hvad derimod Dmlægningen af Bøllevene angaar, saa ligger denne Deel af Veien efter de Kommitteén meddelte Oplysninger saaledes, at den liden eller ingen Interesse har for den største Deel af Jds Præstegjeld, men at dens Betydning væsentlig bestaaer i, at den fortsættes over den svenske Grændse og forbinder Frederikshald med Sverige. Det er ogsaa i Jndre-Departementets Foredrag erkjendt, at kun den Deel af Veien, som ligger nærmest ved Frederikshald, kan betragtes som Kjøbstadsvei for Jds Præstegjeld, men til denne Deel kunne Bøllevene neppe henregnes. Da nu Omkostningerne ved Dmlægning af Hovedvei mellem Norge og Sverige efter Veilovens § 4 skulle udredes af Statskassen, saa skjønner Kommitteén ikke rettere, end at Summen maa bevilges af Statskassen, skjønt den gjerne erkjender, at der under Statsbudgettets Stilling maa være Betænkelsigheder ved at optage nogen ny Post paa samme. At udsætte Bevillingen til et følgende Storting lader sig allerede af den Grund ikke gjøre, at Bevillingen fra Frederikshald er bunden til den Betingelse, at Beslutning om Dmlægningerne bliver sat tet af det nu forsamlede Storting. Forøvrigt anseer Kommitteén det rigtigst, at samtlige Bidrag fra Kommunerne, uanset den med Hensyn til Bevillingen foreslaaede Forandring, indgaae i Veifondet, da en Deling af disse Bidrag mellem Veifondet og Statskassen vilde medføre Vidtløftigheder.

C. Nr. 3

er Fortsættelse af Veianlægget i Dpdal, hvorom ovenfor er handlet under A. Nr. 6.

C. Nr. 4.

Anlæg af Veien fra Loftsgaards til Ralums Bro i Baage Præstegjeld i Gudbrandsdalen

15,500 Spd.

samt fra Baage til Gardmo Kirke . 33,300 —

48,800 Spd.

I Afstrykket S. 48—49 forklares, at Baage og Loms Præstegjelde med en Befolkning af omtrent 7,000 Mennesker ingen fremkommelig Kjørevei have, og at Kommunerne have anstrængt sig for at faae Sagen ordnet, idet begge Præstegjelds Kommunebestyrelser i et kombineret Møde have vedtaget at ydrede begge hver $\frac{1}{8}$ eller tilsammen $\frac{1}{4}$ af de med Veianlægget forbundne Omkostninger. Da det forudsættes, at Christians Amtsformandskab, hvilket Sagen endnu ikke har kunnet forelægges, ogsaa vil bevilge $\frac{1}{4}$, saa vil følgende kun en Halvdeel af Beløbet falde det almindelige Veifond til Last. Det hele Anlæg, der vil faae en Længde af henved 4 Mile, er anslaaet til 65,400 Spd.; men ved den nu foreslaaede Deel af Arbeidet vil saa meget være opnaaet, at Veien kan tages i Brug, da en ældre Bygdevei tildeels kan benyttes. Derimod antages ingen yderligere Deling vel at kunne foregaae, naar Anlægget skal bringes i Sammenhæng.

Efter disse Forklaringer vil Kommitteens indstille Arbeidet til at opføres paa Budgettet, hvorved den tager Hensyn deels til de betydelige Bidrag af Kommunerne, deels til det særdeles mislige Forhold, hvori disse betydelige Distrikter med Hensyn til deres Veivæsen sees at befinde sig.

C. Nr. 5.

Omlægning af Veien fra Bøvermoen i Christians Amt til Gjerde i Romsdals Amt, anslaaet til . . . . . 56,200 Spd.

Denne Omlægning, hvorom handles i Afstrykket S. 49—50, angaaer den Veien, som fra Romsdalen fører gjeunem Lesje til den gudbrandalske Hovedvei, og som for Tiden danner den eneste Forbindelse mellem Romsdalen og Østlandet. Det anføres, at denne Deel af Veien, der i Længde udgjør noget over $1\frac{1}{2}$ Mil, er særdeles tung og bakket. Af Omkostningerne angaae 18,350 Spd. Strækningen inden Christians Amt og 37,850 Spd. Romsdals Amt.

Da det maa erkjendes, at Romsdals Amt har et billigt Krav paa, at der fra det Offentliges Side gjøres Noget for sammes Veivæsen, vil Kommitteens indstille, at dette Arbeide opføres til Paabegyndelse; men i Betragtning af, at der i denne Egn er bevilget betydelige Summer til Veiarbeider, nemlig foruden det ovenfor nævnte Veianlæg i Baage og Lom,

Storthingets Komitees-Indstillinger.

Omlægning af Veien fra Kjeldshuus til Borge-Bro i Lesje, anslaaet til 17,600 Spd. (B. No. 1) og Omlægning af Rosten i Gudbrandsdalen (B 4), anslaaet til 45,000 Sp., saa anseer Kommitteens det ikke hensigtsmæssigt, at det her omhandlede Arbeide i sin Heelhed skulde komme til Udførelse i Budgetterminen 1860—63, og den vil derfor indstille, at kun Halvdelen denne Gang opføres med en Overslagssum af 28,100 Spd. Ved Konference med Kapitain Bergh har Kommitteens forvisset sig om, at det nye Veianlæg paa flere Steder skjærer den gamle Veien, saa at der er Anledning til at standse og forøvrigt er det vel sandsynligt, at et følgende Storthing vil bevilge det fornødne til Fortsættelsen, i hvilket Tilfælde den Omstændighed, at kun Halvdelen nu opføres, maaske neppe vil have til Følge, at Arbeidet bliver senere færdigt, end om det Hele strax var opført. Amts-kommunernes Bidrag er ansat til en Femtedeel, og Kommitteens troer heller ikke, at der bør stilles nogen yderligere Fordring, hvorved den tager Hensyn deels til Veiens Beliggenhed, deels til den Omstændighed, at der handles om et Amt, der har særegne Fordringer paa Veifondet.

C. No. 6.

Opførelse af en Landgangsbrygge ved

Ørkedalsøren i Søndre-Thron-

hjem Amt, anslaaet til . . . . . 2,400 Spd.

I Afstrykket S. 50—51 anføres, at Landkommunikationen mellem Ørkedal og Thronhjem for Tiden er besværlig, medens derimod Dampskibsart uden Hinder af Is kan foregaae det hele Aar. Denne Fart bliver imidlertid besværliggjort derved, at Landgangen maa foregaae paa en flad Fjære, der under paalands Storm overskylls af Bølgeslag.

Det vil erindres, at forrige Storthing ikke bisaldt den Kongelige Proposition om Bevilling til en Brygge i Njosen, der nu igjen findes opført under C. No. 15, og Grunden hertil var formeentlig, at Opførelsen af Brygger ikke antages at burde foregaae for det almindelige Veifonds Regning. Hvorledes nærværende Storthing end vil bedømme dette almindelige Spørgsmaal, er Kommitteens imidlertid af den Mening, at det her omhandlede Anlæg neppe egner sig til Udførelse af Veifondets Midler. Det vil nemlig sees, at Anlægget er beregnet ikke at ville koste mere end 2,400 Spd., og endda har Kapitain Bergh bemærket, at det bør tages under Overveielse, om Bryggen kunde henlægges til den østre Side af Bugten, i hvilket Tilfælde den kun vilde faae den halve Længde og kunde

opføres saameget billigere. Komiteen kan imidlertid ikke tilraade, at enkeltstaaende Foretagender af ikke større Omfang skulle overgaae paa det almindelige Veifond, da de bør kunne overtages af vedkommende Kommuner, og dette Anlæg vil derfor ikke blive opført i Komiteens Indstilling. Forøvrigt bemærkes, at der foruden den sædvanlige Femtepart af Amtskommunen er tegnet private Bidrag af omtrent 150 Spd., samt at Komiteen om Sagen har modtaget en Forestilling fra Sørensskriver Richter i Orkedalen, der vedlægges.

C. No. 7.

Omlægning af Hovedveien fra Silgjord til Gladdal i Dvres-Thelemarken, anslaaet til . . . . 16,900 Spd.
Heri afgaaer Erstatningen for Afstaelse af Grund og for Gjerdehold, der skal overtages af vedkommende Kommuner . . . . 2,215 Spd.
14,685 Spd.

I Afstryket S. 57—58 anføres, at den nuværende Bei, der er en Fortsættelse af det nye Bei, anlæg langsmed Silgjordsvandet, for en stor Deel bestaaer af steile Bakker med en Stigning indtil $\frac{1}{3}$, samt at der derhos er en særskilt Grund til at opføre dette Bei anlæg nu, nemlig at Distriktet i 1859 har været hjemstøgt af Misvæxt, saa at det ansees nødvendigt, ved den Fortjeneste, som et offentligt Arbejde vil medføre, at afhjælpe den truende Nød. I Forbindelse hermed skal undertegnede All tillade sig at gjøre opmærksom paa, at der for Tiden er en Bygdevei under Arbejde fra Gladdal til Namodtdals Annex, og at dette Anlæg ikke alene er af Bigtighed for bemeldte Annex, men at Hensigten er at fortsætte det til Njøsmandet, hvorved betydelige Fordele vilde opnaaes for Forbindelsen mellem de ved dette 4 Mile lange Vand liggende Græsange og de Bygder i Dvres og Nedre-Thelemarken, som her have deres Sætre. Efterat en til Stortinget i 1854 indgiden Ansøgning om Bidrag af det Ofsentlige var afslaaet, er Arbejdet nu kommet igang ved Tilskud af Amtskommunen, samt ved forholdsmaessig betydelige private Bidrag og Pligtarbejde af Silgjord, og det antages, at den nye Bei mellem Gladdal og Namodtdal om et Par Aar vil være færdig. Naar dette er skeet, vil imidlertid Beistykket mellem Gladdal og Silgjords Hovedfogn fremdeles være til Hinder for at komme frem med tunge Læs, og det synes derfor at være en passende Opmuntring for dette Distrikt, der ved denne Leilighed har anstrængt sig i usædvanlig Grad, at bemeldte Deel af Hovedveien nu bliver omlagt.

Komiteen vil efter de meddelte Forklaringer opføre dette Bei anlæg, dog saaledes, at Erstatning for Grund og Gjerdehold, overensstemmende med den Kongelige Proposition, overtages af Kommunerne.

C. No. 8.

Omlægning af den nedre Deel af Holmestrandsbakken . . . . 3,200 Spd.
Heri afgaaer Erstatning for Grund og Gjerdehold, der skal overtages af Holmestrand . . . . 423 —
2,777 Spd.

Der har været Spørgsmaal om en større Omlægning af Hovedveien i en Strækning af omtrent een Mil sønden for Holmestrand; men da denne Omlægning ikke i nogen væsentlig Grad vilde lette de nærmeste Distrikters Forbindelse med Byen, er man blevet staaende ved partielle Omlægninger, af hvilke den her foreslaaede ansees for den meest paatrængende, ligesom det heller ikke antages, at Holmestrand vilde være istand til at udføre den med egne Kræfter. (S. 59.)

Da den her omhandlede Bakke ligger i en stærkt befærdet Bei, og da den utvivlsomt er den tungeste paa den hele Veilinie søndenfor Holmestrand, vil Komiteen indstille dette Bei anlæg, dog med den anførte Betingelse med Hensyn til Erstatningen for Grund og Gjerdehold.

C. No. 9.

Omlægning af Hovedveien gjennem Laurvig fra Mellemdammen ved Frijs Bæk til Torvet, anslaaet til . . . . . 2,886 Spd.

Det sees, at der har været Spørgsmaal om forskellige Linier for en Omlægning af Hovedveien østenfor Laurvig, men at man er blevet staaende ved en Linie, af hvilken den her foreslaaede Omlægning udgjør en Deel, og som derpaa skulde fortsættes over Hovlandsøhdens laveste Punkt til Broen over Lougen ved Bommestad. Denne Deel af Omlægningen er nu bragt i Forslag, deels fordi den antages med mindst Beføstning at kunne lade sig udføre i Forbindelse med Omlægningen mellem Laurvig og Forsgrund, der nu er under Arbejde, deels fordi Omlægningen vil være til væsentlig Lettelse saavel for Færdselen paa Hovedveien, som for den, der over Farrisvandet foregaaer til Laurvig. (S. 59—60.)

Komiteen vil af de anførte Grunde indstille, at denne Omlægning opføres paa Budgettet; men den antager dog, at der ogsaa i dette Tilfælde bør

gjøres nogen Anvendelse af det ovenfor omhandlede Princip, nemlig at Kommunerne bør overtage Erstatningen for Grund og Gjerdehold. Denne Erstatning udgjør efter Overslaget 489 Spd., og Komiteen skal, for ikke at bringe Sagen i nogen vanskelig Stilling, indskrænke sig til, i Lighed med hvad ovenfor er slett under C. No. 1, at foreslaae omtrent Halvdelen heraf, 244 Spd., overført paa Kommunen. Komiteen kan saa meget mindre antage, at herved vil møde nogen Vanskelighed som der til dette Anlæg, rigtignok i en lidt større Udstrækning, sees at være tegnet Bidrag af en Deel Private til Beløb 210 Spd., og dette Beløb, der ikke paa anden Maade er fradraget Overslagssummen, kan formeentlig benyttes til den nævnte Halvdele af Erstatningen for Grund og Gjerdehold.

C. No. 10.

Bidrag til Reparation af Mandals-

broen . . . . . 1,200 Spd.

I Aftrykket S. 62—63 ere denne Sags Omstændigheder nærmere forklarede, og det sees deraf, at der har været Tvivl om, hvorvidt Broens Vedligeholdelse paahviler Rister og Mandals Amt eller Ladestedet Mandal, at Ladestedet i en af Amtskommunen anlagt Sag ved Høiesteretsdom er frifunden, og at Sagen endelig for Amtskommunens Vedkommende har maattet afgjøres ved Resolution efter Formandskabslovens § 43.

Komiteen erkjender vistnok, at der har været mange Vanskeligheder ved at faae denne Sag ordnet, og at det vilde været ønskeligt, at den nu kunde bringes til Endskab; men der skjønnes dog ikke at være tilstrækkelig Grund til, at det almindelige Beifond skulde bidrage til denne Broes Vedligeholdelse. Som almindeligt Princip vilde det efter Komiteens Mening være betænkeligt, at Vedligeholdelsen af Broer for nogen Deel skulde overtages af Beifondet, og den Omstændighed, at der er Tvist mellem tvende Kommuner om Vedligeholdelsespligten, synes ikke at afgive tilstrækkelig Grund til at afvige herfra, idet saadanne Spørgsmaal bør kunne finde deres Afgjørelse enten ved Forlig eller Dom. Heller ikke er Udgiften større, end at den bør kunne overtages af Amtskommunen og Ladestedet i Forening, og endelig kan det ikke sees, at nogen Forening, navnlig med Hensyn til Broens fremtidige Vedligeholdelse, vil opnaaes, om end disse 1200 Spd. bevilges, da der meget mere ingen Udigt til en saadan Forening synes at være tilstede. Komiteen kan saaledes ikke indstille denne Sum til Bevilgelse.

C Nr. 11.

Anlæg af Hovedvei fra Gaarden Skare i Søndre Bergenhuus Amt til Hørradalen i Røldal . . . . . 34,400 Spd.

Det er herved gjort til Betingelse, at Erstatningen for Grund- og Gjerdehold overtages af Distrikterne.

Dette Anlæg er en Fortsættelse af Veianlægget mellem Hildal og Skare, der var opført paa forrige Budget med en Overslagssum af 20,300 Spd. Ved det nu foreslaede Anlæg vil Veien komme saa langt, at den kan benyttes som Kjørevei til Røldal, og det bemærkes derhos i Indredepartementets Forsdrag, at den vil faae sin væsentligste Betydning ved at fortsættes over Hørfelssjældet til Gugaarden i Vinje i Thelemarken (S. 58).

Komiteen antager, at dette sidste Spørgsmaal om Veianlæggets Fortsættelse til Thelemarken ikke er afsjort af forrige Storting, og at der heller ikke for Tiden er nogen Grund til at tage samme under Behandling. I forrige Storthings Beslutning var nemlig kun opført: „Dparbejdelse af det Stykke af Veien mellem Røldal og Odde i Hørdanger, som ligger mellem Gaardene Skare og Hildal“, og ligesom Røldal udtrykkelig er betegnet som Veianlæggets Endepunkt, saaledes er der ikke nu Spørgsmaal om Andet, end om en Fortsættelse af Anlægget dertil. Da en saadan Fortsættelse maa antages at ligge i Konsekvensen af forrige Storthings Beslutning, anseer Komiteen det overflødig, nu at indlade sig paa en Bedømmelse af Hensigtsmæssigheden af bemeldte Veianlæg, og den antager ogsaa, at det nu maa gjenemføres til Røldal; men under de mange andre Krav, som gjøres paa Veikassen, ser Komiteen sig dog ikke istand til denne Gang at opføre Mere end det halve Anlæg med en Overslagssum af 17,200 Spd. Det er at haabe, at et følgende Storting vil see sig istand til at bevilge den resterende Halvdele, og imidlertid vil der ved den nu opførte Sum kunne avanceres næsten ligesaa meget som i indværende Budgettermin, saaat Arbejdet kan gaa jævnt fremad.

Der er ligesaa lidt nu som ved den af forrige Storting opførte Dele af Anlægget affordret Søndre Bergenhuus Amt nogen Andeel af Udgifterne, og Komiteen finder heller ikke Noget herved at erindre, da det maa erkjendes, at Veien har liden eller ingen Interesse for Amtet med Undtagelse af Røldal og nogle Gaarde i Odde.

C Nr. 12.

Udbedring af Veien over Ljøsfjeld i Romsdals Amt, anslaaet til . . . . . 2,300 Spd.

Veien er klassificeret som Hovedvei og maa passeres af Posten, men er om Sommeren kun med megen Vanskelighed fremkommelig for en Hest med Kløv, og kan om Vinteren, naar Sneen blæser sammen i Faner, kun passeres ved Hjælp af Touge, fastbundne til i Fjeldet nedrammede Stænger. Veien stiger til en Høide af 2,500 Fod og har Stigninger indtil 1 paa 2. (S. 64—65).

Komiteen har efter de saaledes forklarede Omstændigheder ingen Tvivl om, at Anlægget bør opføres paa Veibudgettet, og det antages heller ikke, at der bør være Spørgsmaal om andet Bidrag af Romsdals Amtskommune, end den sædvanlige Femtepart.

C Nr. 13.

Anlæg af ny Wei over Maurstadseidet i Nordre Bergenhuus og Romsdals Amter, anslaaet til . . . . . 31,500 Spd.

Hensigten af dette Anlæg er at tilvejebringe en ordentlig Landvei, hvorved den ishaarde Passage udenfor Stat skulde kunne undgaaes. Veien skulde forbinde de indre Fjorde paa begge Sider af Statslandet, og det tænkes opnaaet, at Damparten i Romsdalen og Nordre Bergenhuus kunde mødes paa hver sin Side af Eidet. Det anføres desuden, at Veien under Fisserierne vilde blive benyttet til at frembringe Fisseredskaber og mindre Vaade. Den vilde faae en Længde af $1\frac{1}{2}$ Mil og Stigningen indtil $\frac{1}{10}$. (S. 65).

Med specielt Hensyn til, at der endnu er gjort faa Lidet fra Statens Side for Veivæsenet i de her omhandlede 2de Amter, samt at Veien antages at kunne være til nogen Nytte for den i Amtene begyndte Dampfart, vil Komiteen indstille, at dette Anlæg opføres paa Budgettet; men i Lighed med hvad der ved 2de andre Veianlæg ovenfor er bragt i Forslag, vil Komiteen dog tilføie den Bestingelse, at vedkommende Kommuner betale Halvdelen af Omkostningerne ved Erstatning for Afstaaelse af Grund og for Gjerdehold. Denne Halvdeel udgjør efter Overslaget for det Stykke af Veianlægget, der ligger i Romsdals Amt, 705 Spd. og for Nordre Bergenhuus Amt 415 Spd.

Flere af Komiteens Medlemmer have dog næret Tvivl om Hensigtsmæssigheden af at anvende et saa betydeligt Beløb paa dette Veianlæg, medens disse Medlemmer derimod ere tilbøielige til at opføre det hele Veianlæg mellem Bøvermoen og Gjerde. (C Nr. 5).

Til Komiteen er gennem Amtmanden i Nordre Bergenhuus Amt indløbet en Forestilling fra Kaptein Walter i Bergen om, at Veien maa blive

fortsat til det nuværende Anløbssted for Nordre Bergenhuus Amts Dampflib, Bryggen. En lignende Forestilling sees at være indkommet til Indredepartementet, og det erfares, at Omkostningerne derved vilde forøges med 3,500 Spd. (S. 65). Da Komiteen imidlertid ikke er i Besiddelse af nærmere Oplysninger herom, kan den ikke indstille en saadan Forlængelse af Anlægget.

C Nr. 14.

Forbedring af Wei i Finmarken, hvortil er anslaaet . . . . . 20,000 Spd.

I Budgetterminen 1857—1860 er der oparbejdet en Wei fra Gladnæs til Maalsnæs i Maalselvns Præstegjeld i Finmarken i en Længde af $\frac{1}{2}$ Mil, og med en Udgift af 9,091 Spd., hvoraf 600 Spd. præstères af de omliggende Distrikter i Form af Arbejde (S. 39 og 66). Denne Wei tænkes nu fortsat opefter Dalen, der er bebygget i en Længde af 10 Mile, og det maa forudsættes, at den ovenfor anførte Sum væsentlig vil blive benyttet hertil. Til Komiteen er indleveret en Plan til Arbejdet Fortsættelse, der vedlægges, hvorimod Kommunernes Bidrag endnu ikke nægtigt har kunnet bestemmes; men det antages, at de bør overtage Erstatningen for Afstaaelse af Grund og Gjerdehold og desuden $\frac{1}{10}$ Deel af de øvrige Omkostninger.

Det maa erkjendes, at denne Sag ikke er bragt i en saadan Stilling, som de Veiforslag, der i Almindelighed forelægges Stortinget, da man hverken har bestemt Forslag fra Regjeringen om, hvorledes Pengene skulle anvendes, og heller ikke, hvor stor Andeel Kommunerne skulle bidrage. Ikke desto mindre vil Komiteen opføre Summen paa Budgettet, idet den især lægger Vægt paa, at der i Finmarken hidtil Intet har kunnet gøres for Veivæsenet, og at der efter de Komiteen meddeelte Forklaringer er Grund til at antage, at et Veianlæg gennem Maalselven og Bardodalen væsentlig vil bidrage til disse Distrikters Opkomst. Distrikterne ere, som bekendt, beboede af Rybyggerne, der ere komne sydfra, og ligesom Jordbunden skal være frugtbar og skiftet til Dyrkning, saaledes antages heller ikke Klimaet at være til Hinder for et fordeelagtigt Jordbrug.

C Nr. 15.

Anlæg af en Brygge i Njosen ved Gjøvik, anslaaet til . . . . . 4,000 Spd.

Komiteen er af den Mening, at der nu ikke er Grund til at opføre dette Arbejde, som af forrige Storting blev afflaet, især da der ved Gjøviks Dvergang til Kjøbstad muligens vil foregaae For-

andringer, der kunne have Indflydelse paa Anlægget.

Med Fradrag af de Erstatningssummer for Grund og Gjerdehold, som direkte skulle overtages af Kommunerne, udgjør Overslagssummerne for de nye Arbejder, som Komiteen saaledes vil indstille . . . . . 220,840 Sp.

De ovenfor anførte ældre Arbejder udgjøre . . . . . 687,625 —
 908,465 Sp.

Heri afgaae:

De Bidrag fra Kommunerne, der antages at indkomme i de 11 Kvartaler, hvoraf Budgetterminen 1860—1863 bestaaer, samt i Halvdelen af den paa følgende Budgettermin . . . . . 192,336 —
 716,129 Sp.

Derimod tillægges:

For Vedligeholdelse af de Veie, der paaligge Veifondet, efter Indre Departementets Beregning (S. 75) 2,614 Spd. 91 $\frac{1}{2}$ aarlig, eller i 11 Kvartaler . . 7,190 Sp. 70 $\frac{1}{2}$ og i den næstpaafølgende halve Budgettermin . . 3,922 — 15 $\frac{1}{2}$
 11,112 Sp. 85 $\frac{1}{2}$

Tilfældige Udgifter anslaaes, som nedenfor nærmere vil blive forklaret, til 13,333 Spd. 40 $\frac{1}{2}$ aarlig, eller i 11 Kvartaler . . . 36,666 Sp. 80 $\frac{1}{2}$ og i den næstpaafølgende halve Budgettermin . . 20,000 — " $\frac{1}{2}$
 56,666 — 80 $\frac{1}{2}$

Naar Udgifterne beregnes for 1 $\frac{1}{2}$ Budgettermin, udgjøre de altsaa . . . . . 783,908 Sp. 45 $\frac{1}{2}$

Som ovenfor anført, vil en Udligning af 72 $\frac{1}{2}$ pr. Skylddaler med det sædvanlige Tillæg for Kjøbstæderne i 1 $\frac{1}{2}$ Budgettermin udgjøre 810,000 Spd. og der udkommer saaledes et Overskud af omtrent 26,000 Spd. Komiteen antager imidlertid, at dette bør være saaledes, da Kommunernes Bidrag, skjønt det er beregnet paa den samme Maade, som er benyttet baade paa foregaaende Storting og i den Stortinget nu forelagte Kongelige Proposition,

dog i Virkeligheden ikke kan forudsættes at indkomme saa hurtigt. I Beregningen er man nemlig gaaet ud fra, at samtlige Bidrag skulle begynde at løbe fra Budgetterminens Begyndelse; men denne Forudsætning kan ikke betragtes som fuldkommen rigtig, da det, saavidt Komiteen bekjendt, ikke har været sædvanligt at affordre Kommunerne deres Bidrag, førend Arbeidet enten paabegyndes eller i alt Fald Kongelig Resolution om dets Paabegyndelse er afgivet, og dette kan, naar Bevillingen omfatter halvanden Budgettermin, ikke strax skee med Hensyn til alle i Budgettet opførte Arbejder. Da det alligevel er vanskeligt at gjøre Beregningen anderledes, saa kan Balancen ikke tilveiebringes uden ved et passende Afslag i Summen.

Med Hensyn til Forholdet mellem Landdistrikterne paa den ene Side og Kjøbstæderne og Lædestæderne paa den anden Side, antager Komiteen, at der ikke er Grund til at gjøre Forandring. Derimod har Komiteen med Hensyn til Kjøbstædernes indbyrdes Forhold, fra Repræsentanten, Lieutenant Krag, modtaget en Forestilling, der vedlægges, og da muligens flere Repræsentanter kunne ønske dette Forhold nærmere overveiet, henstiller Komiteen, hvis overveiende Fleerhed bestaaer af Repræsentanter fra Landdistrikterne, at Stortinget vil nedsette en speciel Komitee til denne Sags Behandling, sammensat paa samme Maade, som paa Stortinget i 1854.

I den Indstillingspost, som omhandler de Veianlæg, der blive at opføre i Budgettet, vil Komiteen foreslaae, at de Summer tilføies, hvortil Anlæggene i de Stortinget forelagte Overslag ere beregnede, idet Bevillingen derved faaer en noget bestemtere Form, ligesom det ogsaa letter Oversigten at have disse Tal samlede i Beslutningen. De Numere, hvormed Veianlæggene ovenfor ere betegnede, kunne ikke vel benyttes i Beslutningen, idet der vilde fremkomme nogen Forvirring derved, at ikke samtlige de omhandlede Arbejder ere indstillede til at opføres i Budgettet; men da Komiteen skal følge den samme Orden og navnlig sætte alle fra forrige Storting tilbagestaaende Arbejder først, tør den antage, at Oversigten ikke vil være vanskelig.

I Forbindelse med de Veianlæg, der omhandles i den Kongelige Proposition, skal Komiteen ogsaa tage under Behandling de private Forslag om Veianlæg, der ere samme oversendte til Indstilling.

a. Forslag fra Repræsentanten Welde om, at der maa blive bevilget det Fornødne til Omlægning af Veien over Glasøloerne og i Tørringbakterne i

Beitstadens Præstegjeld, Nordre Thronhjems Amt, med at Amtskommunen udreder en Femtepart af disse Omkostninger.

Dette Beistykke ligger paa den Hovedvei, der fra Bunden af Thronhjemsfjorden gennem Beitstadens Præstegjeld fører over til Ransensfjord. I de med Forslaget følgende Dokumenter anføres, at Beistykket, paa hvilket der er en stærk Færdsel, for Tiden er i en meget mislig Tilstand, idet Veien over Glasøerne er udsat for Vandflom, saaat det undertiden endog er forbundet med Fare at passere den, samt at Tørringbakterne have Stigninger fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$ paa lange Strækninger. Efter et af Amtsingeniør Bødtker forfattet Overflæg, vil en Omlægning af den hele Strækning, som trænger til at forbedres, koste 3,350 Spd., medens derimod en Omlægning af Veien over Glasøerne og i Tørringbakterne kunde udføres for 2,610 Spd. Det nye Veianlæg vilde ikke faae større Stigning end $\frac{1}{18}$, men vilde, naar den fuldstændige Omlægning skulde udføres, blive 1,315 Alen længere end den gamle Bei.

Komiteen vil ikke benægte, at de saaledes forklarede Omstændigheder indeholde Grund til at faae det omhandlede Stykke omslagt; men den kan ikke indstille, at dette skulde skee for det almindelige Veifonds Regning. Det vil nemlig sees, at det Arbeide, som for Tiden maa ansees for det meest paatrængende, er anslaaet at ville koste 2,610 Spd., og det vilde formeentlig ikke være rigtigt, at enkeltstaaende Arbeider af ikke større Betydning skulde overføres fra Amtskommunen til Veifondet. Paa den ene Side er det at forudsæe, at der herved vilde fremkomme en stor Mængde Krav paa dette Fond, og at Midlerne til at faae de større Veiliniær bragte istand for en stor Deel vilde optages, og paa den anden Side bør det forudsættes, at Amterne efterhaanden selv vilde kunne udføre deslige mindre Arbeider, især da det dertil kunde benytte Pligtarbeide af den i Sagen nærmest interesserede Kommune. En anden Sag er det, naar Arbeidet udgjør en Deel af en større sammenhængende Omlægning f. Ex. Omlægningen af Veien i Laurvig C No. 9, eller naar Arbeidet vilde falde en mindre Bykommune til Last f. Ex. Omlægningen af Holmestrandsbakken C No. 8. Det vil ogsaa sees, at Departementet for det Indre med Hensyn til det omhandlede Arbeide har ytret, at det ikke er af den Betydning, at Departementet kan anbefale samme til Udførelse for Veifondets Regning (S. 52).

Komiteens Medlem Sæther er af den Mening, at Beløbet bør bevilges, idet han henholder

sig til, hvad der i Dokumenterne er oplyst om Arbeidets Nødvendighed, og om de store Byrder, der for Tiden paahvile Amtskommunen og sætte den ud af Stand til alene at overtage Udførelsen.

b. Andragende fra Repræsentanterne fra Nordlands Amt, der gaaer ud paa:

„Som Bidrag til Dphjælpning af Veivæsenet i Nordlands Amt bevilges af det almindelige Veifond 3000 Spd. aarlig i Budgetterminen til Disposition af vedkommende Amtsforsamling.“

I Andragendet anføres, at der hidtil er gjort meget Lidet for at lette Samsærjelen tillands i Nordlands Amt, medens dog Naturforholdene i nogenlunde ere til Hindre for, at Veianlæg med Nytte kunde istandbringes. Saaledes vilde Anlæg af Veie over de Eider, der adskille de indre Fjorde fra hinanden, i høi Grad lette Forbindelserne mellem Distrikterne. Ligesaa vilde Veianlæg være af Vigtighed i de Dalstrøg, der fra Fjordbundene gaae dybere ind i Landet, hvilket navnlig er Tilfældet i Vessens, Hemnæs, Mo, Veieren og Saltdalens Præstegjelde. Endog paa Verne er det ofte af Vigtighed, at Veie anlægges deels over de Eider, der afdele Den, deels paa de Punkter af Kysten, hvor Farten er særdeles farlig og besværlig. Endelig paapeges, at der har været Spørgsmaal om et større Veianlæg, nemlig om Fortsættelse af Veien gennem Ramdals Fogderi, foreløbig til Vessens Præstegjeld. Forslagsstillerne bemærke, at der i den seneste Tid har viist sig noget mere Sands for Veivæsenet i Amtet, idet der er fattet Beslutning om Dparbejdelse af flere nye Bygdeveie, og det antages, at disse Bestræbelser vilde vinde forøget Fremgang, naar den foreslaede Sum blev stillet til Amtsforsamlingens Disposition.

Komiteen erkjender, at Nordlands Amt, der hidtil ingen Hjælp har faaet af det almindelige Veifond til sit Veivæsens Udvikling, bør kunne vente saadan Hjælp, naar der forelægges Stortinget Forslag, som ledsages af de fornødne Planer og Overflæg, og som forøvrigt ere af den Bestaaffenhed, at de bør fremmes ved Hjælp af det almindelige Veifond. Komiteen anseer det sandsynligt, at der, sjønt Naturen vel har anvist disse Distrikter Havet som deres vigtigste Kommunikationsvei, dog ogsaa gives Linier, paa hvilke Veianlæg kunne stiftes Nytte i Forhold til de paa samme anvendte Bekostninger, og den antager, at vedkommende Lokalauctoriteter ville, eftersom Sandsen for et forbedret Veivæsen vaagner, henvende sig til Regjeringen for at faae disse Linier undersøgte.

Komiteen har ingen Tvivl om, at Regjeringen her som andensteds vil imødekomme disse Anmodninger; men saalænge ingen Undersøgelse er anstillet, og saalænge de i Sagen nærmest interesserede Kommuner ikke engang have paapeget, hvilke Linier de ønske undersøgte, drister Komiteen sig ikke til at indstille, at nogen Sum bevilges. Rigtig nok har Komiteen indstillet en Bevilling til Finmarken, naaget heller ikke der en fuldstændig Plan er Stortinget forelagt; men Sagen er dog forsaavidt i en meget forskjellig Stilling, som der i Finmarken haves et bestemt Foretagende, nemlig et Veianlæg gennem Maalselven og Bardodalen for Die, hvilket Foretagende allerede ved Bidrag af vedkommende Kommuner er paabegyndt og erkjendes for hensigtsmæssigt.

c) Andragende fra Formandskabet i Romskougens Annex til Rødenæs Præstegjeld om, at der maa blive bevilget 1200 til 1500 Spd. til et Veianlæg mellem Annexet og Hovedsognet.

Andragendet indeholder en Forklaring om, at Annexet for Tiden ikke har nogen anden fremkommelig Vei end en Ridevei, der er $1\frac{1}{2}$ Mil lang, at Sognet, der kun har en Matrikul af 56 Skylddaler, har en anden betydelig Veistrækning at oparbejde, og at Hovedsognet ikke har villet deeltage i Dparbejdelse af den Vei, hvortil Bidrag nu ansøges.

Komiteen maa efter de i Andragendet aførte Omstændigheder vel antage, at Romskoug Sogn er uheldig stillet med Hensyn til sit Veivæsen, og at Sognet kan tiltrænge Hjælp; men det lader sig formeentlig ikke gjøre, at deslige Veianlæg udføres for det almindelige Veifonds Regning, hvorimod det maa være Formandskabsdistriktet og Amtskommunen, der herved maa understøtte den mindre Kommune.

d) Andragende fra endeel Brugseiere ved Aferselven om Bevilling af de fornødne Midler til et Veianlæg fra Christiania langs med kemeldte Elv til Sander i Maridalen.

Et Andragende om samme Gjenstand var forrige Storting forelagt og blev af dette oversendt Regjeringen. Veien vilde faae en Længde af $1\frac{1}{2}$ Mil, og, saavidt Komiteen kan forstaae, forudsættes det, at Udgifterne ville beløbe sig til 28,000 Spd., hvoraf Brugseierne antages at ville tilskyde Halvdelen. Som Grund for Andragendets Indvilgelse ansøres deels den særdeles betydelige Transport, som foregaaer mellem Brugene ved Aferselven og Christiania, deels at Anlægget vil komme til at udgjøre en Deel af den

Vei, der fra Gran fører over Hakkedalen til Christiania, og hvoraf det ovenfor under No. 9 indstillede Veianlæg fra den søndre Ende af Jaren til Grusdegaarden udgjør en anden Deel.

Komiteen har argaaende sidstnævnte Forhold havt Anledning til at konferere med Ingenieurkapitain Bergh, og han har oplyst, at, efter de seneste Undersøgelser om Veilinien fra Gran over Hakkedalen til Christiania, maa det anses tvivlsomt, om man vil vælge Linien over Maridalen eller over Grorud, saa at det sølgelig er usikkert, om Veistykket mellem Christiania og Maridalen vil komme til at udgjøre en Deel af denne Linie. Da der saaledes for Tiden ikke kan tages Hensyn hertil, staaer alene den Grund tilbage, der hentes fra Transporten mellem Brugene og Christiania. Komiteen vil ingenlunde nægte, at denne Transport er af meget stort Omfang og stor Vigtighed; men den maa dog være af den Mening, at, naar Anlægget alene motiveres herved, bør det ikke for Tiden udføres for det almindelige Veifonds Regning, baade fordi det vel kan forudsættes, at Brugseierne enten alene eller med nogen Understøttelse af Christiania Kommune have Evne til at istandbringe en i Brugenes særskilte Interesse nødvendig Vei, hvoraf en Deel ogsaa nærmest kan sættes i Klasse med Byens Gader, og fordi den nuværende Vei for den almindelige Færdsel formeentlig maatte betragtes som nogenlunde god, saa at det synes mindre rimeligt at anvende Veifondets Midler paa dette Sted, medens saa mange andre Egne af Landet, der have mindre Evne til at hjælpe sig selv, endnu neppe have fremkommelige Veie.

Ifølge de Oplysninger, som ere meddeelte i Aftrykket S. 75, have Omkostningerne ved de Veistrækninger, der vedligeholdes for Veifondets Regning, i Gjennemsnit af Aarene 1856, 1857 og 1858 udgjort 2,614 Spd. 91 $\frac{1}{2}$ aarlig, altsaa i Budgetterminen fra 1ste Juli 1860 til 1ste April 1863 7,190 Spd. 70 $\frac{1}{2}$, og dette Beløb vil Komiteen opføre.

Forinden Komiteen dernæst gaaer over til at handle om de tilfældige Udgifters Beløb, skal den gennemgaae 3 Poster, der vedkomme disse Udgifters Anvendelse, og som derfor maa have nogen Indflydelse paa Beløbet.

I det Foredrag, som ligger til Grund for den Kongelige Proposition angaaende Bevilling til Veivæsenets Fremme i Budgetterminen 1857—60, havde Indre-Departementet udhævet Usikkerheden af, at der ved de vigtigere Veie kunde ansættes faste Veivogtere, som strax kunde rette mindre Mangler,

hvilket antages at være af Bigtighed, navnlig ved de nye fuldkomnere Veianlæg. Departementet formeente derhos, at Sagen bedst vilde bringes i Gang, naar en Andeel af de hermed forbundne Udgifter fra Begyndelsen kunde udredes af Veifondet. I Anledning heraf besluttede imidlertid Stortinget, at der under de tilfældige Udgifter Intet var indbefattet til Lønning af Veivogtere. Departementet har nu igjen bragt Sagen paa Bane, og, idet samme vel erklærer sig enig i, at Foranstaltningen bør være en Kommunesag, antages det dog at være af Bigtighed, at der, for at bringe den i Gang, kunde tilstaaes et Tilskud af Veifondet indtil en Trediepart af den hele Udgift. (S. 76.)

Komiteen vil ikke kalde i Tvivl, at det kunde være hensigtsmæssigt, at der istandbringes et stadigere og saglyndigere Tilsyn med de vigtigere Veie, end der kan opnaaes ved Rodemeesterne, hvad enten nu saadant Tilsyn skulde udføres ved faste Veivogtere eller ved Rodemeestere, hvilke der kunde tilstaaes en liden Løn for at blive staaende i længere Tid eller ved lønede Ofsynsmænd under Rodernes Vedligeholdelsesarbejde om Sommeren. Den førstnævnte i Departementets Foredrag nævnte Fremgangsmaade med Ansættelse af faste Veivogtere vilde sandsynligviis især findes anvendelig ved de egentlige Chausseer, der trænge til dagligt Tilsyn; men hvorledes det end forholder sig hermed, saa maa efter Komiteens Formening deslige Foranstaltninger blive at udføre enten for de enkelte Kommuner og Roder eller i alt Fald for Amternes Regning. Saa længe Veienes Vedligeholdelse i det Hele paahviler de Arbejdslystige eller Kommunerne, synes der ikke at være Grund til, at Veifondet skulde give Tilskud til nogle enkelte Veie, da det baade vilde være vanskeligt at finde, hvor Byrden af Vedligeholdelsesarbejdet er meest trykkende, saaat Hjælpen rettelig kunde fordeles, og det specielt kunde kaldes i Tvivl, om netop de Distrikter, der have faaet de bedste og fuldkomneste Veie, Chausseer, ogsaa bør have Bidrag fremfor andre til disse Veies Vedligeholdelse. Departementet har, som ovenfor bemærket, ogsaa erklæret sig enig i, at Foranstaltningen bør være en Kommunesag; men, naar dette erkjendes, saa er det vel ogsaa meest i sin Orden at overlade den hele Sag til Kommunerne, da det kan forudsættes, at de Distrikter, der have faaet gode Veie, ogsaa efterhaanden ville komme til Erkjendelse om, hvorledes disse paa bedste og billigste Maade skulle holdes istand. Forsøg med Ansættelse af Veivogtere ere, saavidt Komiteen be kjendt, virke-

liggjorte paa nogle nyere Chausseer, saaat Sagen i alt Fald bliver prøvet. Dersom Veifondet overtager nogen Andeel af Udgifterne herved, er det at befrygte, at der idelig vil fremkomme nye Fordringer paa samme i denne Retning, og at det vil være vanskeligt at faae forandret de engang gjorte Bevillinger. Erfaring viser i alt Fald, at det ofte gaaer saaledes med nye Poster paa Budgettet. Komiteen vil sølgelig indstille, at forrige Storthings Beslutning med Hensyn til denne Post gjentages.

I det ovennævnte Foredrag, der ligger til Grund for den Kongelige Proposition til forrige Storting, havde Indre-Departementet ogsaa gjort opmærksom paa, at der vilde vindes meget til at sikre en hensigtsmæssig Anvendelse af de Midler, som Amtskommunerne og de engere Kommuner bevilge til Veivæsenet, naar der blev ansat en i det almindelige Veivæsens Tjeneste uddannet Ingeniør, for i eet eller efter Omstændighederne to Amtsdistrikter at bistaae ved Forberedelsen af Planer for Bygde, veie og mindre Anlæg paa Hovedveiene, der agtes udførte uden Bistand af det almindelige Veifond, samt for at vejlede Amtets ordinære Veiofficerer i alt det Tekniske, vedkommende Veivæsenet. For at bringe Sagen i Gang, ansaaes det dog nødvendigt, at det almindelige Veifond for det Første bistaaer Amtskommunerne ved i passende Forhold at deeltage i Udgifterne. Veikomiteen bemærkede i Anledning heraf, at den Intet fandt at erindre ved, at der af de tilfældige Udgifter gives Kommunerne teknisk Bistand ved Udarbejdelsen af Planer for Veiforetager og til Vejledning ved disse Arbejders Udførelse og i Storthingets Beslutning indeholdes ingen særskilt Bemærkning herom. Departementet har nu igjen omhandlet Sagen (Astryffet S. 75 til 76) og anfører, at siden sidste Storting, efter hvis Bevilling til Veivæsenet der erhvervedes Udgang til af Veifondet at yde Bidrag til Amtsingeniørers Lønning, ere saadanne ved Departementets Approbation af de i enkelte Tilfælde gjorte Valg antagne for Afershuus, Christians, Buskeruds, og nordre Thronbhjems Amter, og Departementet antager, at Udgangen fremdeles for det Første bør holdes aaben til af Veifondet at yde Tilskud til at lønne saavel de allerede ansatte Amtsvæingeniører, som dem, der senere maatte blive ansatte.

Efter en Opgave, som Komiteen i Indre-Departementet har erhvervet, er der for Tiden af Veifondet bevilget:

Bidrag til en Amtssingenior i Afershuus Amt aarlig	300 Spd.
Do. til en Do. i Nordre Thron- dals Amt aarlig	400 —
Do. Do. Do. Do. i Christians Amt aarlig	500 —
Do. Do. Do. Do. i Rensdals Amt aarlig	400 —
Do. Do. Do. Do. i Busseruds Amt aarlig	500 —
Desuden er der givet Tilsagn om, at der til en Amtssingenior i Søndre- Bergenhuus Amt under Forudsæt- ning af fortsat Bevilling vil søges bevillet	300 —
og en saadan Ingenior er i Hen- hold her til foreløbig sat i Virksom- hed i bemeldte Amt fra dette Aars Begyndelse.	

2,400 Spd.

Komiteen skal ikke afgjøre, hvorvidt Ansættelse af Veingeniorer i de enkelte Amters Tjeneste er hensigtsmæssig, skjønt den vistnok herom har nogen Tvivl, i hvilken Henseende den skal bemærke, at det almindelige Tilsyn med Veienes Vedligeholdelse paa den ene Side ikke er af den Besskaffenhed, at dertil udfordres andet end praktisk Duetlighed og Erfaring, medens det paa den anden Side til visse Aarsstider er af altfor stort Omfang til at kunne overtages af een Mand i det hele Amt, og at de nye Arbejder, som for Amtets eller de enkelte Kommuner Regning komme til Udførelse, ikke kunne forudsættes at være saa mange eller vidtsøftige, at en Ingeniors Tid derved optages. Heller ikke kan det i de fleste Tilfælde være vanskeligt at faae den fornødne Hjælp i Veivæsenets Anliggender uden at ansætte en særskilt Amtssingenior, da der nemlig kan forudsættes ved de nationale Afdelinger at blive ansat Officierer, som tidligere have været beskæftigede med Veivæsenet, og som ville være villige til at modtage Ansættelse som Veinspektør, naar en passende Løn tilbydes dem. Komiteen skal dog ikke opholde sig videre ved dette Spørgsmaal, og den skal heller ikke negte, at Omstændighederne i et Amt kunne være saadanne, at det i det Mindste for en Tid bliver nødvendigt at søge en ekstraordinær Hjælp ved Ansættelse af en Ingenior. Derimod kan Komiteen ikke fravige den Mening, at de hermed forbundne Udgifter under alle Omstændigheder bør bæres af Amtene, og ikke for nogen Deel overføres paa det almindelige Veifond. Det

Stortingets Komitee-Indstillinger.

vil sees, at Amtssingeniorernes Forretninger udelukkende angaae Arbejder, hvis Udførelse skal foregaae for Amtenes eller de enkelte Kommuner Regning, og det naturlige er derfor, at ogsaa Udgifterne ved den foreløbige Undersøgelse, Udarbeidelse af Plan og teknisk Overtilsyn med Arbeidet udredes paa samme Maade. Skulde man fravige denne Regel, saa maatte det, fordi det kunde være at befrygte, at Amtskommunerne, naar de overlades ganske til sig selv, vilde unblade at skaffe sig en saadan Hjælp, at den fornødne Garanti for Arbejdernes forsvarlige Udførelse kunde have; men til en saadan Mistillid er der efter Komiteens Mening ingen Grund, idet man maa erkende, at de Anliggender, som overlades Amtskommunerne, i Almindelighed styres med Liberalitet og Indsigt.

I Departementets Foredrag synes det ogsaa at være forudsat, at Veifondets Bidrag til Amtssingeniorers Lønning kun skal være midlertidigt, indtil Sagen er bragt i Gang, men ligesom Komiteen, efter den ovenfor ytrede Tvivl om Hensigtsmæssigheden af den hele Indretning, ikke kan være tilbøielig til at søge den fremmet ved ekstraordinære Midler, saaledes maa den ogsaa gjentage den i en anden Anledning gjorte Bemærkning, at det er vanskeligt at faae deslige Poster ud af Budgettet, naar de engang ere komne derpaa, og at det snarere maa forudsættes, at der vil komme nye Fordringer fra de Amtene, som hidtil Intet have faaet. Komiteen vil saaledes indstille, at denne Bevillingsspost inddrages; men da det maa erkendes, at Vedkommende, efter hvad der paa forrige Storting passerede, have haft nogen Grund til at ordne Sagen som skeet, vil Komiteen dog tillige foreslaae, at de nu ansatte Amtssingeniorer kunne beholde det dem tilstaaede Bidrag indtil 1ste Juli 1861, hvorved der ogsaa er taget Hensyn til, at der da er to Amtsforsamlinger, i hvilke Sagen behandles.

Komiteen vilde dog ansee det mindre ønskeligt, om man vilde blive staaende ved den negative Foranstaltning, at inddrage de af Veifondet til Amtssingeniorer bevilgede Bidrag. Det kan ikke negtes, at Planerne til Veianlæg, der udføres for Kommunerens Regning, i mange Tilfælde ikke ere saa omhyggelig overveiede, som ønskeligt kunde være, og det er under de nuværende Forholde i mange Tilfælde vanskeligt for Amtmændene og Forsamlingerne at raade Bod herpaa: Om der endog haves duelle Veinspektører eller en Amtssingenior, som kan udarbejde Planen, saa beroer denne dog kun paa en enkelt Mands Mening, og heri kan

ikke siges at ligge nogen tilstrækkelig Garanti, idet endog den dueligste Ingeniør, naar han staaer alene, er udfat for at begaae Feil, hvilket saa meget lettere kan hænde med de mindre øvede Mænd, til hvilke Kommunerne i Almindelighed maae henvende sig. Komiteen er vel af den Mening, at Garantien ikke bør søges tilveiebragt ved at fremme Ansættelse af Amtsingeniører gjennem Bidrag af Veifondet, baade fordi det maa være Amtskommunernes egen Sag at skaffe sig den fornødne tekniske Hjælp til Udarbejdelse af Planer, og fordi der heller ikke paa denne Maade erholdes større Garanti end en enkelt Mands Mening kan give; men derimod vilde Komiteen anbefale, at de for Kommunernes Regning udarbejdede Planer til Veianlæg, til hvilke Veifondet forøvrigt ikke bidrager, kunde blive underkastede en Bedømmelse af de i Statens Tjeneste ansatte Veilingeniører. En saadan Gjenmemgaaelse og Kontrol burde efter Komiteens Mening aldrig mangle, forinden noget Bearbejde af Bigtighed kommer til Udførelse, og alligevel vil det i de fleste Tilfælde ikke være muligt for Kommunerne ved egen Hjælp at tilveiebringe den, da de ikke kunne have nogen dertil skiftet overordnet Ingeniør i deres Tjeneste. Ligesom Kommunerne derfor i dette Stykke trænge til Hjælp af Staten, saaledes kan heller ikke det Arbejde, som Statens Ingeniører paa denne Maade skulle overtage, forudsætter at blive af stort Omfang, eller at ville medtage megen Tid. Naar nemlig Terrænet til et nyt Veianlæg er undersøgt og Linierne udstukne, vil det for en øvet Ingeniør være et forholdsmæssig lidet Arbejde at gjenmemgaae den stukne Linie i Marken, og siden at revidere Plan og Overslag.

I Forbindelse hermed troer Komiteen at burde henlede Opmærksomheden paa, at Undersøgelserne med Hensyn til Veianlæg, som tænkes udførte for Veifondets Regning, maaskee kunde ordnes paa en anden og hensigtsmæssigere Maade, end nu er Tilfælde. Komiteen har herved for Die en Plan, hvorefter Riget inddeles i visse Distrikter, saaledes at det overdrages en særskilt Ingeniør i hvert Distrikt at foretage de fornødne Undersøgelser med Hensyn til de Veifondet vedkommende Anlæg, og da tillige inden samme Distrikt at revidere de Kommunerne vedkommende Planer, saaledes som ovenfor antydet. Baade kunde der efter Komiteens Mening herved bringes en bedre Orden og Plan ind i Undersøgelserne, og desuden vilde den Fordeel opnaaes, at, naar en Mand saaledes fik sig anvist til Virkefreds en bestemt Deel af Riget, vilde han kunne erhverve

sig et nøiagtigt Kjendskab til de Forhold og Interesser, der ved Siden af de reent tekniske Betragtninger have Indflydelse paa et Veianlægs Retning og Hensigtsmæssighed. Komiteen har tænkt sig, at det maatte lade sig gjøre at dele Riget i 5 Distrikter, og den skal antyde en herpaa grundet Delingsplan, mere for at gjøre Sagen anskueligere, end fordi den vil have lagt synderlig Vægt paa, at Planen just skulde udføres saaledes. Efter denne Delingsplan kunde 1ste Distrikt bestaae af Afershuus, Hedemarkens og Smaalenes Amt, 2det Distrikt af Buskeruds, Jarlsberg og Laurvigs og Bratsbergs Amt, 3die Distrikt af Nedens og Røbyggdelagets, Lister og Mandals, Stavangers og Søndre-Bergenuus Amt, 4de Distrikt af Nordre-Bergenuus, Romsdalens og Christians Amt, og 5te Distrikt af de trondhjemske Amt, Nordland og Finnmarken. Medens Komiteen forøvrigt ikke skal vidtløstiggjøre denne Indstilling med nogen nærmere Forklaring om denne Delingsplan, skal den alene bemærke, at 1ste Distrikt sandsynligviis vilde faae det vidtløstiggjorte Veivæsen, men at herved er taget noget Hensyn til, at Veibestyrelsens Hovedkontor er beliggende i dette Distrikt, saaat det i fornødent Fald vil være lettere at faae nogen extraordinær Hjælp deraf, samt at 4de Distrikt er foreslaaet saaledes i Betragtning af den naturlige Forbindelse, som findes Sted mellem nogle af Veiliniere i Christians Amt og de tvende vestenfor beliggende Amt.

Efter en Opgave, som Komiteen har erhvervet i Indre-Departementet, have Udgifterne ved Veiundersøgelser i de 2½ Aar fra 1ste Juli 1857 til 31te April 1859 udgjort 14,941 Spd. 64 ø., altsaa omtrent 6000 Spd. aarlig. Desuden have Lønninger og andre Udgifter ved Veilingeniør-Kontoret, som tildeels angaae Udarbejdelsen af Planer til nye Veianlæg, i samme Tidsrum udgjort 8018 Spd. 45 ø. eller noget over 3000 Spd. aarlig. Det er vel sandsynligt, at disse Udgifter vilde blive noget større, naar Sagen skulde ordnes paa den antydede Maade, da der foruden Løn til de 5 Distriktsingeniører vilde medgaae Noget til Skyds og Diæt, samt til de fornødne Assistenten. Imidlertid kan Komiteen ikke antage, at Forøgelsen kunde blive stor, da Arbejdets Omfang med Hensyn til Undersøgelser af Veianlæg for Veifondets Regning vilde blive det samme, og Gjenmemgaaelsen af de for Kommunernes Regning udarbejdede Planer neppe vilde medtage nogen stor Deel af Distriktsingeniørens Tid. Forøvrigt er det en Selvfølge, at forsaavidt en Distriktsingeniørs Tid ikke skulde blive fuldstændig optaget ved Undersøgelser, kunde der

gives ham anden Beskjæftigelse i Veivæsenets Tjeneste, f. Ex. som Arbeidsbestyrer.

Komiteen erkjender, at den Plan, som den har tilladt sig at antyde, ikke er saaledes udviklet i sine Enkeltheder, at den uden videre kunde iværksættes, og Komiteen er heller ikke i Besiddelse af de Oplysninger, eller af den Oversigt over Forholdene, som hertil udfordres; men for det Tilfælde, at Stortinget bifalder, at Noget foretages i den antydede Retning, vil Komiteen foreslaae for Stortinget at henstille til Regjeringen at gjøre et saadant Forsøg, og derefter at forelægge Resultaterne for næste Storting, som da bedre vil kunne bedømme, om der er Grund til at fortsætte dermed.

En Minoritet af Komiteen er dog af den Mening, at da den her antydede Plan er ny, vil det være rigtigst denne Gang at indskrænke sig til at anmode Regjeringen om at tage Sagen under Overveielse og at forelægge næste Storting Resultaterne deraf. Dette vilde ske ved at overflytte Indstillingsposten III. b. Nr. 3 til VIII.

I Aftrykket S. 76—77 har Departementet foreslaaet, at der søges erhvervet Udgang til af Veifondets Midler at yde Understøttelse til Arbeidere, der ere komne til Skade i det offentlige Veivæsenes Tjeneste, eller til saadanne Arbeideres Efterladte. Det anføres, at Ulykkestilfælde, navnlig ved Minesprængning, ikke ganske kunne undgaaes, og at, naar Noget herved bliver i den Grad beffadiget, at han bliver sat ud af Stand til at erhverve sit Udkomme, kan det Offentlige neppe unddrage sig for at yde ham nogen Hjælp. Saadan Hjælp har hidtil været ydet af Gratifikationsfondet, der dog ikke antages nærmest bestemt for dette Niemed, hvorfor det ansees ønskeligt, at det Fornødne kunde anvendes af Veifondets Midler. Understøttelsen vil kun blive at tilstaae som Gratifikation og ikke som varige Pensioner, og da man vil indskrænke sig til i de enkelte Tilfælde at afhjælpe egentlig Nød, formenes en Sum af omtrent 200 Spd. aarlig efter Beløbet af de i de senere Aar tilstaaede Bidrag, at blive tilstrækkelig.

Komiteen antager vel ikke, at der i deslige Tilfælde paalægges det Offentlige nogen juridisk begrundet Forsørgelsespligt, og den anseer det ogsaa nødvendigt, at der fremgaaes med Forsigtighed, for at der ikke skal paaføres Veifondet altsor store Byrder. Det maa imidlertid erkjendes, at inden visse Grændser taler Billighed og en høiere moralsk Forpligtelse, for hvilken Staten mindst bør unddrage sig, for at Understøttelse bevilges, og Komiteen vil derfor indpille, at det angivne Beløb

stilles til Regjeringens Disposition, dog under Bestingelse af, at ingen Bevilling bliver bindende for et længere Tidsrum end Budgetterminen, og at en Forklaring om Anvendelsen forelægges næste Storting, som da vil have Udgang til at fatte den Beslutning, der ansees passende.

Med Hensyn til Størrelsen af den Sum, der bliver at opføre til tilfældige Udgifter, skal Komiteen bemærke, at den fra Indre-Departementet har erhvervet en Opgave, hvorefter disse Udgifter i de 2½ Aar fra 1ste Juli 1857 til 31te December 1859 have udgjort 34,200 Spd. eller aarlig 13,680 Spd. Under denne Sum var indbefattet 8,694 Spd. 93 ø, der vare medgaaede som Tilskud til Veiarbeider udenfor Overslagssummerne, hvori dog antages at ville komme til Afdrag Besparelser ved andre Arbeider, der endnu ikke havde kunnet beregnes. Da det vel kan forudsættes, at Overskridelsen under de lavere Arbeidspriser, som nu ere indtraadte, ville blive mindre, maa det formeentlig ansees tilstrækkeligt at opføre den samme Sum, som i forrige Budgettermin nemlig 13,333 Spd. 40 ø aarlig eller i 11 Aarstaler 36,666 Spd. 80 ø. I Propositionen er opført 15,000 aarlig eller i det Hele 41,250 Spd.

Det er en Følge af den Anskuelse, som Komiteen ovenfor har tilladt sig at udvikle, at den vil indstille, at Regjeringen anmodes om at foreslaae næste Storting et Veibudget, hvori kun de Arbeider opføres, der kunne istandbringes ved de i Budgetterminen til Bevilgelse foreslaaede Summer. Komiteens Pluralitet antager, at Anmodningen endvidere bør gaae ud paa, at der ved Siden af de Arbeider, som opføres i Budgettet, ogsaa nævnes nogle Anlæg, som burde komme i nærmest Betragtning, forsaavidt Stortinget skulde indskyde nogle af de foreslaaede Arbeider. Pluraliteten formener, at man bør tænke sig, at dette Tilfælde lettelig kunde indtræffe, og at der da bør have et Forslag af Regjeringen, om Klassifikationen af de Anlæg, imellem hvilke der kan være Spørgsmaal om at vælge. Et saadant Forslag vilde ogsaa være til Veiledning, dersom næste Storting skulde bifalde den ovenfor antydede Fremgangsmaade, nemlig ved Siden af de paa Budgettet opførte Veianlæg at nævne nogle andre, som Regjeringen bemyndiges til at lade udføre, forsaavidt Omstændighederne ere til Hinder for de i Budgettet opførte. En Minoritet (Børresen, Riisnæs og Thorsen) anseer dog denne sidste Deel af Anmodningen mindre nødvendig, da det antages, at der uden en saadan An-

modning vil være nye Veianlæg nok, mellem hvilke Stortinget kan vælge.

Førrige Storting anmodede Regjeringen om at iagttage, at Beslutninger om Bidrag af en vis Andeel af Omkostningerne til Veiarbejderne tillige indeholder Forpligtelse for Kommunerne til at udrede saadan Andeel af de mulige Overskridelser. Da dette sees at være iagttaget ved de Stortinget nu forelagte nye Forslag til Veiarbejder, og det formeentlig ogsaa for Fremtiden vil skee, anseer Komiteen det ikke nødvendigt at gjentage denne Anmodning. En anden af førrige Storting stilet Anmodning, nemlig at de bevilgede Midler fortrinnsvis maatte blive anvendte til saadanne Arbejder, som uden ny Bevilling i Budgetterminen kunne fuldføres, finder Komiteen heller ikke Grund til at gjentage, da dette Spørgsmaal vil bortfalde, efterhaanden som man gaaer tilbage til treaarige Budgetter. Det samme gjælder tildeels om den under D No. 4 af førrige Storting gjorte Anmodning om at indrette Veiarbejderne saaledes, at de ikke udøve nogen forstyrrende Indflydelse paa den private Virksomhed, og forsaavidt at der er taget Hensyn til, at der ikke skulde arbeides paa Markstider, da den private Virksomhed tiltrænger en stor Arbeidskraft, saasom i Aannetiderne, tør Komiteen forudsætte, at Veibestyrelsen uden særskilt Anmodning herpaa er opmærksom. Endelig anseer Komiteen det mindre nødvendigt, at gjentage Anmodningen D No. 5 om at have for Die, at ikke Veianlæg udføres i Strøg, hvor Jernbaner kunne formodes i den nærmeste Fremtid at blive anlagte, da Regjeringen vistnok kan forudsættes nu at være opmærksom herpaa.

Derimod vil Komiteen indstille, at Regjeringen anmodes om at anvende det i Veilovens § 34 omhandlede Pligtarbejde ved de Veianlæg, der udføres for Veifondets Regning med Tilskud af Amtskommunen. Navnlige ved at benytte dette Pligtarbejde til Kyldkjøring, kan en Besparelse for Veifondets Regning opnaaes, uden at Distrikterne ubillig betynges. Komiteen erkjender dog, at Veiens Beliggenhed eller andre Omstændigheder kunne være til Hinder for at benytte Pligtarbejdet paa denne Maade, og den vil foreslaae, at Anmodningen indrettes saaledes, at dette antydes. Forøvrigt bliver Pligtarbejdet vistnok allerede nu benyttet paa den anførte Maade; men da Komiteen har nogen Tvivl om, hvorvidt dette skeer i saa stort Omfang, som det maaskee kunde skee, vil en Anmodning af det anførte Indhold formeentlig være hensigtsmæssig.

I den Stortinget nu forelagte Kongelige Proposition findes ingen fuldstændig Forklaring om de Summer, der ere medgaaede til de i Budgetterminen anførte Veiarbejder, og det kan med Hensyn til flere af disse Arbejder ikke sees, hvorvidt nogen Overskridelse af Overslagssummen har fundet Sted, eller om Noget er besparet. Ligesaa kan det ikke sees, hvad der er forbrugt under Kontoen tilfældige Udgifter, og under hvilke Hovedposter dette er skeet. Da Komiteen antager, at Stortinget bør være i Besiddelse af disse Oplysninger, vil den indstille, at Regjeringen anmodes om at meddele næste Storting samme.

Endelig skulde Komiteen ansee det hensigtsmæssigt, at der gives næste Storting Anledning til at blive bekendt med de for de forskjellige Klasser Ingeniører i Veivæsenets Tjeneste gjældende Løn- og Reguleringsregulativer. Det vides ikke, at disse Regulativer nogenstunde have været Stortinget forelagte, og det er vel heller ikke sandsynligt, at Stortinget vil underkaste dem nogen egentlig Revision, da de ikke kunne betragtes som Sagelister, men kun som gjældende for et midlertidigt Engagement. Da der imidlertid handles om temmelig betydelige Summer, antages det dog, at Stortinget bør være bekendt med Regulativerne, for muligens at gøre Bemærkninger ved samme. Forøvrigt er der formeentlig i denne Tid Spørgsmaal om en ny Organisation af Bestyrelsen af de offentlige Arbejder, og Komiteen anseer det derfor saameget mere rigtigt, at næste Storting søger Underretning om de nye Regulativer, som da sandsynligvis ville være indførte.

Komiteen giver sig saaledes den Være at indstille til Stortinget at fatte følgende

Beslutninger:

I.

I Genhold til Lov om Veivæsenet af 15de September 1851 § 4, 3die Paragraph, samt §§ 5 og 7 b, bevilges udredet af Statskassen til Fremme af Veivæsenet for Budgetterminen fra 1ste Juli 1860 til 1ste April 1863 540,000 Spd. eller 180,000 Spd. aarlig, der i hvert af Aarene 1861, 1862 og 1863 refunderes ved Udligning af $\frac{1}{5}$ eller 144,000 Spd. paa Rigets Matrikulsfyld, med Undtagelse af det egentlige Finmarken, med 72 Skilling paa Skylddaleren og $\frac{1}{5}$ eller 36,000 Spd. aarlig paa Kjøbstæderne og Ladestederne.

II.

Det overdrages Valgkomiteen at opnævne en speciel Komitee, bestaaende af Repræsentanter fra de forskjellige Kjøbstæder og fra vedkommende Land-

Distrikter, til at afgive Betænkning angaaende det indbyrdes Forhold mellem Kjøb- og Ladestederne, hvorefter Udredelsen af deres Bidrag til det almindelige Veifond for Aarene 1860—1863 bør foregaae.

III.

Af bemeldte Beløb 540,000 Spd. udredes:

- a. Udgifterne ved den Vedligeholdelse af visse Veiforbedringer, som efter gjældende Bestemmelser paaligge det almindelige Veifond, hvilke Udgifter opføres med 2614 Spd. 91 ¢ aarlig, eller for Budgetterminen 7190 Spd. 70 ¢.
- b. Udgifter ved Undersøgelser af nye Veie og Broarbejder og Udarbejdelse af Forslag til samme, saavel som andre tilfældige Udgifter, hvortil opføres aarlig 13,333 Spd. 40 ¢ eller i Budgetterminen 36,666 Spd. 80 ¢, dog med følgende nærmere Bestemmelser:
  1. At derunder Intet er indbefattet til Lønning af Veivogtere;
  2. At ligesaa intet Bidrag til Lønning af Amtssingeniører derunder er indbefattet, uden forsaavidt at de Bidrag, som ere bevilgede til de nu ansatte Amtssingeniører, fremdeles kunne udbetales indtil 1ste Juli 1861;
  3. At det henstilles til Regjeringen at ordne Undersøgelserne angaaende Veianlæg, der skulde udføres for det almindelige Veifonds Regning, saaledes at Niget deles i et vist Antal Distrikter, dog ikke flere end 5, samt at Undersøgelserne i hvert Distrikt overdrages til en bestemt Ingeniør, hvem det da tillige kunde paalægges at gennemgaae og bedømme de for Kommunernes Regning udarbejdede Planer til nye Veianlæg, som i Distriktet uden Tilskud af Veifondet komme til Udførelse. Regjeringen anmodes derhos om at forelægge næste Storting en Forklaring om de i Anledning heraf truffne Foranstaltninger.
  4. At der opføres 200 Spd. aarlig til Understøttelse for Arbejdere, der i Veivæsenets Tjeneste have faaet saadan Legems-skade, at de derved ere satte ud af Stand til at erhverve Udkomme, eller til Enker og Børn efter Arbejdere, der ved noget Ulykkestilfælde i Veivæsenets Tjeneste have mistet Livet til, Alt under Betingelse af, at de Bedkommende trænge til saadan Understøttelse, at denne under ingen Omstændighed tilstaaes for et længere Tidsrum end

Budgetterminen, og at en Forklaring om samme forelægges næste Storting.

- c. Saavidt tilstrække, kan og i Forbindelse med de i Budgetterminen fra Distrikterne indkomende Bidrag, Omkostningerne ved følgende Arbejder, overensstemmende med de fremlagte Planer og Overslag:
  1. Fuldførelse af det paabegyndte Veianlæg mellem Laurvig og Porsgrund, der er anslaaet til 25,740 Spd.
  2. Fuldførelse af Veianlægget mellem Haugefund i Stavanger og Dlen i Søndre-Bergenshuus Amt, anslaaet til 37,000 Spd.
  3. Fuldførelse af Veianlægget mellem Baadstø og Gjetlund eller Forresten i Gudbrandsdalen, anslaaet til 9,225 Spd.
  4. Fuldførelse af Omlægningen af Veien over Tonsaasen mellem Soljæraften og Tonsbakken i Christians Amt, anslaaet til 20,300 Spd.
  5. Fuldførelse af Veianlægget mellem Rolfselven og Møglestu-Bro i Numedal i Buskeruds Amt, anslaaet til 26,644 Spd.
  6. Fuldførelse af Veianlægget fra Igla Bro til Gissinger Bæk eller et andet nærliggende Sted i Dpdal i Søndre-Thronhjems Amt, hvortil er anslaaet:

til at dække Overskridelse af Beregningssummen i forrige Storthings Bevilling	24,750 Spd.
til den sidste Fjerdepart af Anlægget	25,250 —
	50,000 Spd.

under Betingelse af, at Amtskommunen foruden det af forrige Storting bestemte Bidrag 10,500 Spd. endvidere bidrager 3,500 Spd. eller tilsammen 14,000 Spd.

7. Fuldførelse af Veianlægget fra Ladestedet Soggedal til Hovedveien i Stavanger Amt, hvortil er anslaaet 4,000 Spd.
8. Veianlægget fra Borge Bro til Kjeldshuus i Lesje i Christians Amt, anslaaet til 17,600 Spd.
9. Veianlægget fra den søndre Ende af Jaren til Grusdegaarden i Christians Amt, anslaaet til 37,536 Spd.
10. Omlægning af Kvamskveien i Balder, anslaaet til 26,000 Spd.

11. Omlægning af Rosten i Gudbrandedalen, anslaaet til 45,000 Spd.
12. Omlægning af Veien mellem Tvedten og Frydenlund i Buskeruds Amt, anslaaet til 41,220 Spd.
13. Omlægning af Veien mellem Østerholt og Home i Nedens Amt, anslaaet til 25,200 Spd.
14. Omlægning af Veien fra Rødsammeren i Nedens Amt til Østerrisøer, anslaaet til 40,300 Spd.
15. Omlægning af Veien mellem Nabel i Nedens Amt og Naleffer i Lister og Mandals Amt, anslaaet til 54,500 Spd.
16. Omlægning af Veien fra Mandal til Bisgeland's Bro i Lister og Mandals Amt, anslaaet til 38,000 Spd.
17. Omlægning af Forbordlierne mellem Skatvold og Steensvidje i Nordre-Thronhjems Amt, anslaaet til 31,800 Spd.
18. Opførelse af Bro over Bærdalselven ved Bærdalsøren i Nordre-Thronhjems Amt, anslaaet til 11,440 Spd.
19. Omlægning af Veien mellem Spjosod og Sundefilen i Dvre-Ihelemarken, anslaaet til 5 000 Spd.
20. Omlægning af Veien fra Drammen til Trøgstad i Jarlsberg og Laurvig Amt, anslaaet til 25,700 Spd.
21. Fortættelse af Veien mellem Odnæs og Gjøvik fra sidstnævnte Sted til Njøsens Bred, anslaaet til 1,920 Spd.
22. Omlægning af Veien fra Bergen til Midtun i Søndre-Bergenhuus Amt, anslaaet til 55,500 Spd.
23. Omlægning af Veien mellem Maristuen og Borloug'sbro i Lærdal i Nordre-Bergenhuus Amt, anslaaet til 24,900 Spd.
24. Omlægning af Drivstakleverne i Søndre-Thronhjems Amt, anslaaet til 13,900 Spd.
25. Omlægning af Veien gennem Langstenen i Nordre-Thronhjems Amt, anslaaet til 14,100 Spd.
26. Bidrag til en Hovedvei gennem Ransenselvens Dalsfære til Beløb 5,100 Spd.
Saavidt angaaer enhver af de under Nr. 1 til 5, Nr. 7 til 22, Alt inklusive, samt Nr. 25 og 26 nævnte Arbejder, paa de Betingelser med Hensyn til Distrikternes Bidrag, som af forrige Storting ere bestemte.
27. Anlæg af Bei fra Asper-Bro i Afershuus Amt til Knapstad i Smaalenes Amt, anslaaet til 44,100 Spd., under Betingelse af at Distrikterne overtage Halvdelen af Erstatningen for Afstaaelse af Grund samt for Gjerdehold, hvilken Halvdeel, saavidt Veien ligger i Afershuus Amt, er anslaaet til 1953 Spd. 60 ¢ og i Smaalenes Amt 2390 Spd. 60 ¢, samt at Distrikterne desuden bidrage $\frac{1}{5}$ af den øvrige Overslagssum saavel som af de til Arbeidets Udførelse muligens yderligere medgaaende Omkostninger.
28. Omlægning af Storkleven ved Frederikshald, anslaaet til 14,200 Spd., under Betingelse af at de vedkommende Distrikter bidrage i det Hele 12,500 Spd.
29. Anlæg af ny Hovedvei fra Lofstegaards til Lulus Bro i Baage i Gudbrandedalen, anslaaet til . . . . . 15,500 Spd. samt fra Baage til Gardmo Kirke . . . . . 33,300 —
48,800 Spd.
under Betingelse af, at Distrikterne bidrage Halvdelen af de medgaaende Omkostninger, dog med Fradrag af Bærdien af det af Baage Kommune i Ottadalen udførte Veiarbejde.
30. Halvdelen af den foreslaaede Omlægning af Veien fra Bovermoen i Christians Amt til Gjerde i Romsdals Amt, hvilken Halvdeel er anslaaet til 28,100 Spd., under Betingelse af at Omlægningen bringes i Forbindelse med den gamle Bei, samt at vedkommende Distrikter bidrage $\frac{1}{5}$ paa den under Nr. 27 bestemte Maade.
31. Omlægning af Hovedveien fra Raghøl i Silgjord til Hægni i Gladdal i Dvre-Ihelemarken, anslaaet til 16,900 Spd. under Betingelse af, at vedkommende Distrikter overtage Erstatningen for Afstaaelse af Grund for Gjerdehold, der er anslaaet til 2215 Spd., samt desuden bidrage $\frac{1}{5}$ af de øvrige Omkostninger paa den under Nr. 27 bestemte Maade.
32. Omlægning af den nedre Deel af Holme-strandskleven anslaaet til 3,200 Spd. under Betingelse af, at Kommunen overtager Erstatning for Afstaaelse af Grund og for Gjerdehold, der er anslaaet til 423 Spd., og desuden bidrage $\frac{1}{5}$ af de øvrige Om-

fostringer paa den under Nr. 27 bestemte Maade.

33. Omlægning af Hovedveien gennem Laurvig fra Mellemdammen ved Frijs Bæk til Torvet, anslaaet til 2886 Spd., under Betingelse af, at Kommunen overtager Halvdelen af Erstatning for Grund og for Gjerdehold, hvilken Halvdeel er anslaaet til 244 Spd. 60 β , samt desuden bidrager $\frac{1}{3}$ af de øvrige Omkostninger paa den under Nr. 27 bestemte Maade.

34. Halvdelen af det foreslaaede Veianlæg fra Gaarden Skare til Hørradalen i Søndre-Bergenhuus Amt, hvilken Halvdeel er anslaaet til 17,200 Spd., under Betingelse af, at Erstatningen for Grundafstaaelse og Gjerdehold overtages af Distrikterne.

35. Udbedring af Veien over Ljøfjeld i Romsdals Amt, anslaaet til 2300 Spd., under Betingelse af, at Distriktet bidrager $\frac{1}{3}$ paa den under Nr. 27 bestemte Maade.

36. Anlæg af Veien over Maurstadeidet i Nordre-Bergenhuus og Romsdals Amter anslaaet til 31,500 Spd., under Betingelse af, at Distrikterne overtage Halvdelen af Erstatningen for Grundafstaaelse og Gjerdehold, hvilken Halvdeel, saavidt Veien ligger i Romsdals Amt, er anslaaet til 705 Spd., og i Nordre-Bergenhuus Amt til 415 Spd., samt at de desuden bidrage $\frac{1}{3}$ af de øvrige Omkostninger paa den under Nr. 27 bestemte Maade.

37. Veianlæg i Finmarken, indtil et Beløb af 20,000 Spd., under Betingelse af, at Distrikterne erlægge saadant Bidrag, som af Kongen bestemmes.

IV.

Regjeringen bemyndiges til at anvende det under Nr. 17 til Omlægning af Forbordlierne opførte Beløb enten til Anlæg af en Hovedvei gennem Rømsenelvens Dalsøre eller til Anlæg af en Hovedvei langs Stordalselven til Mæraker Bæk i Nore-Stordalens Præstegjeld eller delviis til begge disse Anlæg, under Betingelse af:

1. at Nordre-Thronhjems Amtsformandskab giver Samtykke til denne forandrede Anvendelse af Beløbet;

2. at der af den almindelige Veikasse til de omhandlede Veianlæg ikke udredes Mere end der er opført til Omlægning af Forbordlierne med Bidrag af den af Nordre-Thronhjems Amts-

kommune bevilgede Femtepart, altsaa 25,440 Spd., samt at Beløbet anvendes saaledes, at een eller flere sammenhængende Veiomlægninger ved samme istandbringes, og

3. at Nordre-Thronhjems Amtskommune enten alene eller i Forbindelse med de i Sagen interesserede Distrikter bidrager en Trediedeel af det hele Beløb, som medgaaer til Anlæggene, eller en Halvdeel i Forhold til den almindelige Veikasses Bidrag, hvorhos dog dette Bidrag for en Deel kan bestaae i, at Distrikterne overtage Erstatningen for Grundafstaaelse og Gjerdehold, naar denne Erstatning bestemmes efter en af Regjeringens Departement for det Indre vedtagen Værdi.

V.

Til Omlægning af Bøllevene i Jds Præstegjeld i Smaaleneens Amt bevilges 15,000 Spd., der endelig udredes af Statskassen og opføres i Budgettet med 5454 Spd. 65 β . aarlig.

VI.

De til Stortinget indkomne Andragender:

a, fra Repræsentanten Welde om, at de fornødne Midler maae blive bevilgede til Omlægning af Veien over Glasfosserne og i Tørringbakkerne i Beitstadens Præstegjeld, Nordre-Thronhjems Amt;

b, fra Repræsentanterne fra Nordlands Amt om Bevilling af 3000 Spd. aarlig til Veiforetagender i Amtet;

c, fra Formandskabet i Rømsfoug Sogn, Rømsnes Præstegjeld, Smaaleneens Amt om Bidrag til et Veianlæg sammesteds, og

d, fra en Deel Brugseiere ved Akerselven om Bevilling til et Veianlæg fra Christiania til Maridalen, bifaldes ikke.

VII.

De ifølge Storthingsbeslutning af 14de Oktober 1857 af Statskassen til Veivæsenet forskudte 100,000 Spd. føres til endelig Udgift for bemeldte Kasse.

VIII.

Regjeringen anmodes om:

a, at indrette sit Forslag til næste Storting om Bevillinger til Veivæsenets Fremme saaledes, at deri kun opføres de Arbejder, som antages i Budgetterminen at skulle komme til Udførelse;

men derhos tillige at nævne nogle andre Arbejder, der næstefter disse burde komme i fortrinlig Betragtning;

b, at anvende det i Veilovens § 34 omhandlede Pligtarbejde ved de Veianlæg, der udføres for Veifondets Regning med Bidrag af Amtskommunen, forsaavidt ikke særegne Omstændigheder herfor ere til Hinder.

c, at meddele næste Storthing

1. Opgave over de til tilfældige Udgifter anvendte Summer, saaledes indrettet, at det kan sees, hvad der er medgaaet under hver Hovedpost;

2, hvad der er forbrugt til hvert af de i Budgetterminen udførte Arbejder, samt forsaavidt Overfridelse af Overlagssummen har suadet Sted, Forklaring om de Omstændigheder, der have bevirket dette; og

3, de Regulativer, der gjælde for Lønningen af de forskellige Klasser Ingeniører i Veivæsenets Tjeneste.

Christiania, i Veiforcommitteen, den 10de Februar 1860.

J. C. Aall,
Formand.

Niels G. Borresen,
Sekretær.

Indst. S. No. 69.

Indstilling fra Gage- og Pensionskommitteen angaaende de Dele af Militærbudgettet, der vedkomme Lægernes Afslønning.

(S. No. 4, Pag. 39 og 125 ff.)

Til Storthinget!

Ifølge Storthingets Beslutning af 9de Januar d. A. er det paalagt undertegnede Kommittee i Forening med Lægerne, de Herrer Heiberg og Danielsen, at afgive Indstilling angaaende de militære Lægernes Afslønning. Storthinget i 1857 fattede i Anledning af det da forelagte Budgetforslag i saa Henseende følgende Beslutninger:

1. Paa det af Storthinget ved Beslutning af 5te Mai sidstleden vedtagne Indkvarteringsregulativ gives efternævnte Armeens Læger saadan Plads:

Brigadelæger under I. A Nr. 4,
Korps- og Bataillonslæger under I. A Nr. 9,
og Batteri-, Eskadrons- og Kompagnifirurger under I. B Nr. 3.

2. Paa Gageringsplanen for Armeens Læger opføres:

for nationale Korpslæger til Kvarter og Dypasser . . . . . 60 Spd. aarlig,
for nationale Eskadrons- og Kompagnifirurger til Kvarter og Dypasser 30 Spd. aarlig,
forsaavidt de boe i Embedsdistriktet.

3. For Budgetterminen fra 1ste Juli 1857 til 30te Juni 1860 bevilges efternævnte Armeens Læ-

ger saadant Dyrtidstillæg til deres nuhavende Gager, sc:

a. Samtlige Brigadelæger, overensstemmende med Storthingets Beslutninger af 18de og 19de Juni sidstleden,

b. 19 Korps- og Bataillonslæger hver 150 Spd. aarlig.

c. 16 Batteri-, Eskadrons- og Kompagnifirurger hver 104 Spd. aarlig og

d. Lægen ved Krigsskolen 54 Spd. aarlig.

4. Iøvrigt forblive Lønningerne for Armeens Læger uforandrede efter det nu gjældende Regulativ.

5. De for 2de nye Korpslægeembeder forslagsviis opførte Gager bevilges ikke.

6. Lønningerne for Sømiljøretatens Læger bevilges efter den forelagte Gageringsplan, hvorhos Dyrtidstillæg tilstaaes overensstemmende med Storthingets Beslutninger af 18de og 19de Juni sidstleden.

7. De fattede Beslutninger meddeles den Kongelige Norske Regjering og Militærkommitteen.

I den nuværende Budgettermin har de forskellige militære Lægernes Afslønning været som følger: